

BERETNING

FOR ÅRET 1956

DANSK LIGBRÆNDINGSFORENING

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Foreningens bestyrelse	5
Professor Knud Secher	10
Generalfeltlæge Fritz Bauer	14
Kirkeværge Ludvig Hansen	15
Ligbrændingsbevægelsen gennem 75 år	16
Jubilæumsdagen d. 24. marts 1956	21
Årsberetning	23
Regnskaber og status	31
Afdelingernes beretning:	
Københavns afdeling	37
Aabenraa »	44
Aalborg »	45
Århus »	45
Fredericia »	45
Frederikshavn »	45
Helsingør »	46
Hjørring »	46
Holbæk »	46
Horsens »	47
Kolding »	47
Køge »	47
Middelfart »	48
Nykøbing F. »	48
Næstved »	49
Odense »	49
Randers »	49
Roskilde »	50
Rønne »	52
Silkeborg »	52
Slagelse »	52
Struer »	52
Svendborg »	53
Sønderborg »	54
Vejle »	54
Viborg »	54
Oversigt over afdelingernes regnskaber	56
Statistik	59
Afdelingernes medlemsantal 1947-56	62
Provst N. J. Ralds radioforedrag	63
Fra udlandet	67
De internationale forbindelser	71
Foreningens kontor-adresser	72
Vejledning ved ordning af bisættelser	75
Blanket til indmeldelse i foreningen	77

Indbydelse

TIL MEDLEMSOPTAGELSE

- Ønsker man optagelse i**
- Dansk Ligbrændingsforening** behøver man blot at ringe til Central 12.653 eller 12.672 eller til nærmeste lokale afdeling (kontoradresser, se side 72).
- Medlemsoptagelse koster 2 kr. i indskud.
- Forsikring** med halvårlige præmier efter alder: kr. 3,50, kr. 5,50 el. kr. 10,00.
Engangsbetaling efter alder: 110 kr., 160 kr. eller 210 kr.
- Opsparing** med halvårlige kontingenter fra 4 kr.
- Uden forsikring el. opsparing** helårligt kontingent 2 kr. eller 15 kr. en gang for alle.
- Indmeldelser kan iøvrigt finde sted på alle foreningens kontorer.
- Bisættelser ordnes formfuldt og økonomisk** ved henvendelse til hovedkontoret, Nikolaj Plads 27, København K, telf. Central 12.653 eller 12.672, ligesom man kan henvende sig til et af foreningens øvrige kontorer.
- I København kan bisættelser ordnes ved aftale i hjemmet, når dette ønskes, ved at ringe til et af de ovennævnte telefonnumre.
- I provinsen henvender man sig til nærmeste afdelingskontor (adresse, se side 72).
- Foreningen har afdelinger i 28 byer landet over.

DANSK LIGBRÆNDINGSFORENING

Tanker

om bække små og den store å

Mange tanker bevæger sig ved dødsfald, ofte med slutresultatet at sende blomster. – *Blomster*, som under andre forhold bliver glemt.

Mange medlemmer har forud bestemt, at blomster ikke ønskes, så hellere en gave til

BLOMSTERFONDEN,

som har til formål at hjælpe ældre mennesker, der har støtte behov for at opretholde deres hjem.

Således havde foreningens landskendte og ansete afdøde formand, overlæge, professor Knud Secher bestemt det, og kredsen om afdøde indsendte over 2000 kr. til fonden.

Støt venligst Blomsterfondens formål ved henvendelse til
Dansk Ligbrændingsforenings kontorer.

Dansk Ligbrændingsforening 1956

Æresmedlemmer:

Hovrättsrådet V. Petrén, Stockholm
Borgmester P. Hedebo, København
Direktør L. J. Moltke-Hansen, Oslo
Häradshövding R. Nybom, Helsingfors

Hovedbestyrelse:

Snedkermester Henry Larsen, fg. formand
Landsretssagfører Fr. Dalgaard
Fhv. overborgmester H. P. Sørensen
Skolebestyrer Magnus Lund, Svendborg
Landsretssagfører Arthur Pelle, Aalborg

Repræsentantskab:

Hovedbestyrelsen samt følgende:
Formand N. C. Bastholm
Civilingeniør fru Litten Biune Andersen
Provst N. J. Rald
Forretningsfører Gerhard Pedersen
Stadsbibliotekar Carl Thomsen
Arkitekt J. Tidemand-Dal, Næstved
Assurandør M. Olafsen, Nykøbing F.
Forretningsfører P. Friis Olsen, Århus
Fogedassistent Marinus Sørensen, Horsens
Amtsskolekonsulent E. Mølgaard, Hjørring

Revisorer:

Hovedkasserer V. Plinius
Ekspeditionssekretær K. Butho-Olsen

Statsaut. revisor: Centralanstalten for Revision

Aktuar: Direktør H. P. Rasmussen

Konsulent: Skolebestyrer Magnus Lund

Kontorchef: A. Pernov

Afdelingernes bestyrelser i 1956.

Aabenraa:	Slagteridirektør Fr. Johansen, formand Sadelmager J. Weiss, næstformand Kaptajn P. F. Cleemann Bygmester N. Jensen Fru Maria Møller Telegrafmester A. Petersen Stadsingeniør Svend Gundestrup
Aalborg:	Landsretssagfører Arthur Pelle, formand Arkitekt Axel Schou, næstformand Garagemester Jungvig Fuldmægtig H. Nilsson Inkassator Karl Wulff Borgmester Th. Jensen, Brønderslev Vognmand J. Christiansen, Nørresundby Bankfuldmægtig Ejnar Andersen, Aalborg Fhv. stationsleder Aage Samuelsen, Hobro
Århus:	Forretningsfører, cand. jur. P. Friis Olsen, formand Skatterådsformand Johs. Christensen, næstformand Stadsarkitekt Alfred Mogensen Pastor Richard Sørensen Chefredaktør Frede Højmark Salgschef Laurits Jensen Maskinmester Valdemar Laursen
Esbjerg:	Borgmester L. Høyer-Nielsen, formand Overlærer M. Vilsgaard, næstformand Ørelæge Carl Chr. Bager Inkassator I. Lund Nissen Overportør H. A. F. Pedersen Bankdirektør I. Jepsen, Ribe Landsretssagfører Leif Oldager, Varde
Fredericia:	Rangerformand N. C. Hansen, formand Tegner C. J. Andersen Lagermedhjælper C. Nielsen Maler Johannes Madsen Fhv. brødkusk Niels Hansen
Frederikshavn:	Guldsmed Arne Erlandsen, formand Bankrevisor Axel Jønsson, kasserer Møbelhandler H. Laursen Fru Marie Christensen Redaktør A. Gram Mikkelsen
Helsingør:	Havearkitekt H. Jéron, formand Revisor C. V. A. Müllertz Frisørmester H. Pihl-Jensen Isoleringsformand E. C. H. M. Gustafson Maskinarbejder Olfert Jensen

Hillerød:	Stationsforstander G. J. Gjødese, formand Redaktør Chr. S. Tortzen, næstformand Journalist Sigvald Hansen, sekretær Inspektør Moritz Rasmussen Inspektør Aage Holck
Hjørring:	Amtsskolekonsulent E. Mølgaard, formand Læge P. Ingerslev, næstformand Rørmester M. Laursen Kontorist Børge Nielsen Barbermester L. Tillebech
Holbæk:	Gasværksbestyrer O. Hansen, formand Forretningsfører Anton Hansen Maskinpasser Knud Petersen Målerreparatør Svend Christensen Fhv. ambulancefører Emil Jensen Urmager Borry Henriksen, Nykøbing Sj.
Horsens:	Fogedassistent Marinus Sørensen, formand Kasserer Simon Christiansen Forretningsfører H. C. Rasmussen Cigararbejder Will. Petersen Skolebetjent Hans Petersen
Kolding:	Repræsentant I. P. Jensen, formand fra 22/3 1957 Vejer E. Chr. Henriksen, næstformand » Arkitekt C. Svane, kasserer » Arbejdsmand Aksel N. Tullsen Fru Th. Larsen Prokurist P. J. Petersen Fru guldsmed Krogh
København:	Snedkermester Henry Larsen, fg. formand Landsretssagfører Fr. Dalgaard Formand N. C. Bastholm Overborgmester H. P. Sørensen Forretningsfører Gerhard Pedersen Civilingeniør fru Litten Biune Andersen Kommunalrevisor Aug. M. Jørgensen Stadsbibliotekar Carl Thomsen Borgerrepræsentant Edwin Dose
Køge:	Lærer V. Egelykke, formand Revisor Lorentz Nielsen, næstformand Kirkegårdsinspektør H. Rømeling, kasserer Inspektør I. C. Darup Assistent H. A. Johansen Arkitekt Aage Madsen Snedkermester H. Høpner Petersen
Middelfart:	Smed V. A. Jensen, formand Sygehusportør Carl Petersen, kasserer Bankbud G. Philipsen, sekretær Plejer S. K. Sørensen Tømrer Ejner Christiansen

Nykøbing F.: Assurandør M. Olafsen, formand
Maskinassistent Knud Petersen, næstformand
Revisor Rud. Rasmussen
Biografdirektør L. Danielsen, Maribo
Snedkermester Sigv. Eppers, Nakskov
Snedkermester Em. Jørgensen, Rødby
Overpostbud J. Christensen, Sakskøbing
Isenkræmmer S. Krag, Nysted
Sparekassedirektør A. Redsø, Stubbekøbing

Næstved: Arkitekt J. Tidemand-Dal, formand
Pens. pantefoged Martin Hansen, Næstformand
Typograf Oluf Larsen
Amtslæge N. Schoubye
Kommunebud V. Willumsen
Forvalter F. Nielsen, Haslev
Sognerådsformand Johs. Johansen, Faksinge
Distriktsleder H. Lindeneg, Stege
Redaktør Ch. Mortensen, Vordingborg

Odense: Portner J. Christoffersen, formand
Murermeister Alf. Thane, næstformand
Skoleinspektør Henrik Hansen, sekretær
Cigarmager P. M. Hansen
Læge Føns Henriksen
Fru D. Goduscheit Pedersen
Murer H. M. Schyth
Kommunalarbejder G. Henningsen
Skomagermester Poulsen

Randers: Redaktør Chr. Thor Møller, formand
Kontorchef Viggo Nielsen, næstformand
Bogholder Th. Nielsen, sekretær
Klinikassistent frk. Marie Christensen
Maler Th. Lindenstrøm
Forretningsfører Helmuth Bech
Inkassator Georg Møller

Roskilde: Læge Erik Haugaard, formand
Socialinspektør Knud Sørensen, næstformand
Typograf Georg Wahrén
Bankbogholder S. A. Pedersen
Tømrermester Th. Christiansen
Kriminalbetjent A. Reitov
Skrædermester Gerh. Jønsson

Rønne: Borgmester N. C. Nielsen, Rønne, formand
Fru Else Bak, Rønne
Inkassator Aksel Jensen, Rønne
Kioskejer A. Mauritsen, Allinge
Sygehuslæge Hempel-Jørgensen, Nexø
Sagfører H. H. Jensen, Nexø
Købmand Samuelsen, Klemensker

Silkeborg: Pens. landpostbud S. F. Søndergaard, formand
Maskinarb. Johan Pedersen, næstformand
Pens. stationsbetjent N. Kjeldsen Mikkelsen, kasserer
Pens. skoleinspektør M. H. Thau
Pens. overassistent J. P. Sørensen
Sølvsmed Erik Rasmussen, Kjellerup
Mælkehandler H. Nielsen

Slagelse: Læge Niels Møller, formand
Brandinspektør Chr. Andersen, næstformand
Sagfører G. Bydam
Fuldmægtig Hastrup
Overlærer F. C. P. Jacobsen
Trafikkontrolør H. S. Schou, Korsør
Sygekassekasserer I. P. Christensen, Spangsbro.

Struer: Bibliotekar Hagbar Hansen, formand
Lokomotivmester H. P. Christensen, næstformand
Kontorassistent G. Christensen, kasserer
Læge H. Lund
Direktør V. Koustrup
Murermeister M. Lauridsen
Forretningsfører Marinus Christensen
Maskinsnedker O. Sørensen Kliem, Skive
Overbibliotekar N. Grønkjær, Thisted

Svendborg: Skolebestyrer Magnus Lund, Egense, formand
Pastor S. Stub, Thuro, næstformand
Arkitekt Frits Jørgensen, sekretær, Svendborg
Overlærer J. M. Rueløkke, Rudkøbing
Pens. lokomotivfører Wesley Thorsen, Nyborg
Købmand Chr. Andreasen, Faaborg
Læge Gunnar Engelund, Svendborg

Sonderborg: Borgmester Anders Andersen, formand
Fru overlærer Mi Krogh
Installatør Chr. Mathiesen
Overlærer H. Nygaard
Læge Gregers Jensen
Fabrikant Walther Mose Jensen

Vejle: Overinspektør Vilh. Høgsted, formand
Montør Rich. Hansen, næstformand
Fru Erna Møller, kasserer
Auktionsmedhj. Niels Knudsen
Drejer Jens Kielstrup
Snedkermester Rud. Christensen
Maskinassistent Hans Hansen

Viborg: Fru bankdirektør Esther Himmer, formand
Teglværksejer M. E. Gulddal, næstformand
Ingeniør Johannes Madsen
Lokomotivfører K. W. Christensen
Ejendomsægler M. C. Green

Overlæge, professor, dr. med. Knud Secher.

Formand for
Dansk Ligbrændingsforening
1923—1956

Knud Sechers død

Siden sidste årsberetning har Københavns-afdelingen og hovedforeningen mistet sin formand og ligbrændingssagen sin centrale skikkelse. Overlæge *Knud Secher* er gået bort.

I det festskrift »Ligbrænding i Danmark 1881—1956«, som Secher nåede at få skrevet færdig på sygesengen, men ikke at se færdigtrykt, er allerede skrevet en nekrolog, og foreningen har ligeledes udsendt et lille skrift »Gny«, indeholdende talerne fra Sechers bisættelse og nogle smukke mindeord af næstformand, *Henry Larsen*. I denne årsberetning skal derfor kun bringes nogle biografiske data og iøvrigt omtales hans store arbejde indenfor ligbrændingssagen.

Knud Secher fødtes 1883 som søn af den gamle rigsarkivar Secher. I modsætning til faderen, der var jurist, blev sønnen læge, og han blev en stor læge. Han tog sin eksamen 1909 og var derefter et par år i Aalborg, men kom så til København for at blive. Han tog doktorgraden i 1913 og blev i 1917 reservelæge ved Kommunehospitalet. I 1921 blev han — endnu ikke 40 år — udnævnt til overlæge ved Bispebjerg hospital, en af de medicinske afdelinger. Knud Secher var allerede da ved at blive en berømt læge. Han var en af de første, som anvendte sanocrysinet overfor tuberkulosen, han skrev afhandlinger derom og flere lærebøger til brug for kolleger og studenter, den sidste, som han havde arbejdet på i mange år, nåede han ikke at få færdig. Han blev også professor ved universitetets praktikantundervisning.

Samtidig med sin lægegerning kastede han sig over tre ting, en slags hobbies: sporten som sundhedsfaktor, sygdommens betydning for livsforsikringsselskaberne og endelig ligbrændingssagen. Han havde fra sin ungdom dyrket rosport og vedblev dermed helt op i sin manddomsalder, han var i mange år en af rosportens anerkendte ledere, formand for Studenternes roklub og medlem af Dansk Idrætsforbunds hovedbestyrelse fra 1918 til 1951.

Sin interesse for livsforsikringsarbejdet fik han gennem sine studier over tuberkulosen, engang en af vort lands svøber. I 1920 blev han anden læge ved Statsanstalten for Livsforsikring og var denne institutions 1.læge fra 1926 til 1953. Han var en virkelig sagkyndig i disse sager og blev derfor også, da »Nævnet for helbredsbedømmelser i tjenestemandssager« blev oprettet, medlem af dette.

Ligbrændingssagen blev dog måske hans største interesse. I 1922 blev han medlem af ligbrændingsforeningens bestyrelse og året efter, da professor Fridericia ikke ønskede at fungere længere, dens formand. I ikke mindre end 33 år sad han som formand, og det blev i dette lange tidsrum en omfattende indsats, han øvede i vor forening, ja, man kan sige, at arbejdet i ligbrændingsforeningen blev en væsentlig del af hans hele livsgerning.

Han stod vel udrustet til arbejdet. Som læge og videnskabsmand kunne han tale med vægt og sagkundskab om den hygiejniske side af problemet, og fra sin ungdom i roklubben og i Statsanstalten var han også vænnet til foreningsarbejde og administration. Under hans ledelse blev ligbrændingsbevægelsen genstand for en rivende udvikling, en vækst fra 26.000 medlemmer til 196.000. Sjældent har man set en forening vokse så kolossalt. Ikke mindst i provinsen voksede bevægelsen, den ene afdeling oprettedes efter den anden, krematorier byggedes, og administration og agitation voksede. Foreningen måtte omorganiseres, administrationen udvides fra bunden, personaletallet steg, ejendomme måtte købes, og de stadigt fremrykkende provinsafdelinger krævede også et stort arbejde.

Secher havde en enestående energi og arbejdskraft. Han gav ikke op, hverken overfor gammeldags, måske endda reaktionære embedsmænd eller træge foreningsfolk. Han masede så længe med dem, at de overgav sig. Resultatet blev da også indadtil det vældige medlemstal og det store administrationsapparat, som man

nu kan takke den gamle formand og hans dygtige foreningsbestyrelse og forretningsmæssige ledelse for. Og udadtil fik han ved forhandlinger og ikke uden en vis pågåenhed gennemført forbedringer i myndighedernes bestemmelser om adgang til ligbrænding og til slut en ny ligbrændingslov, som på en række punkter indeholder forbedringer af meget betydningsfuld karakter.

Med dyb sorg erfarede vi vor formands død, selv om vi jo nok ved de sidste møder i efteråret kunne mærke, hvor det bar hen. Men han arbejdede lige til det sidste, og på sin sygeseng skrev han på festskriftet til foreningens jubilæum, som han ikke oplevede, eller han ringede ind til foreningens kontor for at give en besked eller spørge til en sag. Den 19. februar 1956 døde han stille og roligt.

Så lang en tid som 33 år ledede han Dansk Ligbrændingsforening. Han var et stort menneske, elskværdig og charmerende, selv om han også i polemik og meningsytring kunne være skarp, og som leder meget håndfast.

Foreningen vil i dyb taknemlighed ære hans minde.

H. P. Sørensen.

Generalfeltlæge Fritz Bauers død.

Generalfeltlæge
Fritz Bauer.

Den 12. januar døde generalfeltlæge Fritz Bauer i sit 92. år. Hans arbejde for Svenska Eldbegängelseföreningen begyndte i Malmø, hvor han var med i komiteen til forberedelse af byens første krematorium, men allerede et par år efter udnævntes han til generalfeltlæge med bopæl i Stockholm, og først 15 år senere trådte Bauer atter aktivt til, idet han i 1932 som 68årig valgtes til formand for Svenska Eldbegängelseföreningen. På denne post blev han i 18 år og var således 86, da han trådte tilbage.

Fritz Bauer var en fin og nobel mand med rige evner til at lede en bestyrelse. Han sad på formandsposten netop i de år, der betød den største udvikling for kremationsbevægelsen i Skandinavien og specielt for Sverige og Danmark.

Indenfor den internationale kremationsbevægelse havde han en stor vennekreds, men særligt havde han mange venner i Danmark, hvor han allerede i 1936 udnævntes til æresmedlem af DL.

Ingen, der overværede det, vil glemme det øjeblik, da Fritz Bauer sammen med de øvrige nordiske gæster trådte ind ved repræsentantskabsmødet i København i 1945, efter at krigen i fem år havde holdt os adskilte. Denne dag var kirkeværge Ludvig Hansen, der omtales på næste side, også med.

Den forhenværende generalfeltlæge var vital til det sidste. Da jeg en dag i 1954 i Stockholm netop havde løst billet til den kendte skærgårdstur og vendte mig om, står den 90årige Fritz Bauer smilende bagved mig. Han skulle også på skærgårdstur — for første gang i sit liv, betroede han mig senere under sejladsen.

Bag Fritz Bauers formfuldendte ydre optræden bankede et varmt hjerte. Hans kendskab til danske forhold og dansk litteratur var imponerende. Nu er han borte, men vil blive mindet med agtelse og hengivenhed indenfor DL.

Kirkeværge Ludvig Hansens død.

Kirkeværge
Ludvig Hansen.

Den 24. april døde kirkeværge Ludvig Hansen, Oslo. Siden 1950 var han æresmedlem af DL.

Han var født i 1877 og blev henved 79 år gammel. Han var udlært som møbelsnedker, og som det dengang var skik, rejste han som svend en række år i udlandet. Først tilbragte han et år i København, senere et år i London, fire i Chicago og to i Paris. Det var en kundskabsrig og erfaren mand, der i 1909 vendte tilbage til Kristiania, som Norges hovedstad endnu dengang hed.

Ludvig Hansen trådte hurtigt ind i det offentlige liv og blev i 1929 kirkeværge i Oslo og samme år medlem af Norsk Kremasjonsforenings bestyrelse. Kirkeværge i Oslo er noget andet, end hvad vi forstår ved kirkeværge. Det er en embedsstilling, og som kirkeværge fik han Oslos begravelsesvæsen under sig og i 1940 også byens krematorier.

Fra 1946 til sin død var han formand for Norsk Kremasjonsforening. På hans skuldre hvilede tilrettelæggelsen af ICF's kongres i Oslo 1954, og med rette høstede han ved denne lejlighed megen ros for den præcision, hvormed alt var lagt til rette, så hele arrangementet forløb fortrinligt.

Ludvig Hansen var en sjælden vennesæl mand. Hele hans væsen udstrålede godhed og hjælpsomhed, og hans dygtighed forlenede ham med en naturlig autoritet.

Vi vil i Danmark med varme følelser bevare mindet om vennen Ludvig Hansen.

Magnus Lund.

Ligbrændingsbevægelsen gennem 75 år.

Ved Magnus Lund.

»Hvorfor skal man have en forening for ligbrænding; man har jo da ingen tilsvarende forening for begravelse?« spurgte provst Steffensen, Struer, i en tale ved Struer afdelingens jubilæum 1956.

Da den nyopståede bakteriologi i atten hundredtallet påviste kirkegårdene som centrer for epidemiers spredning, krævede lægekongresserne genindførelse af vore forfædres balfærdsskik. Hvem sad dette selvfølgelige krav overhørig? Det gjorde kirken, under hvem begravesvæsenet i praksis havde sorteret i århundreder. Ikke blot erkendte man ikke sit ansvar, men i stedet for at gå i spidsen for indførelse af ligbrænding gik kirken med kirkeministeriet som anfører ind i en forbitret kamp imod overgangen fra kistegraven til urnegraven.

Men hygiejnikerne lod sig ikke afvise af modstanden. De var sig deres ansvar bevidst, og derfor blev *Forening for Ligbrænding* stiftet. Det skete den 24. marts 1881. Professor, dr. med. F. E. Levison var det store navn i starten og sagens utrættelige forkæmper hele livet.

Ligbrændingsbevægelsens udvikling og historie gennem de forløbne 75 år skal ikke gengives her, men kun nogle få holdepunkter anføres.

Begravelsesmyndighederne ville ikke opføre noget krematorium, hvorfor det blev foreningens første opgave at skaffe midler til et sådant, og allerede 5 år efter foreningens dannelse stod Nordens første krematorium færdigt på Nylandsvej, Frederiksberg. Den 13. september 1886 fandt den første ligbrænding sted i Danmark i nyere tid.

Der blev straks nedlagt forbud mod krematoriets benyttelse. Forbudet blev indanket for domstolene, men såvel hof- og stadsrettens som højesterets dom, der først faldt i 1891, gik foreningen imod. Den eneste udvej var nu vedtagelsen af en ny lov, der tillod ligbrænding.

Ikke justitsministeriet, men foreningen sørgede for forslags fremsættelse på tinge, og vi fik vor første lov om ligbrænding: loven af 1. april 1892. Senere har vi fået fire nye love, hver betegnende et lille skridt på vejen frem mod ligestilling mellem vore to gravformer.

Det var kampår. Kun langsomt steg anvendelsen af ligbrænding,

Professor, dr. med. F. E. Levison.

som kun et fåtal havde kendskab til, hovedsagelig blandt akademikere, men i 1901 gav digteren Sophus Schandorphs bisættelse stødet til dannelsen af »Folkelig Ligbrændingsforening«, hvorved nye kredse af befolkningen kom med i arbejdet.

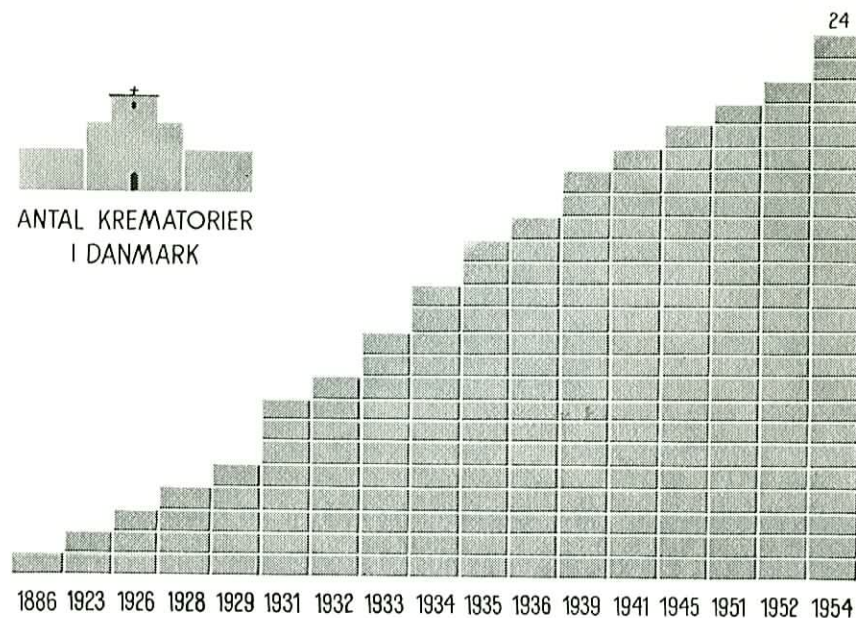
Få områder er så ømfindtlige som dette at skifte gravform, men der var en jævn stigning i brændingernes antal, og Nylandsvejens krematorium blev for lille. 1908 kunne det nye Bispebjerg krematorium tages i brug. Professor Levison havde også været drivkraften i dettes tilkomst, men han nåede ikke at se det færdigt, idet han døde den 27. juni 1907.

Mellem de to foreninger var der et udmærket samarbejde, der sluttelig gav sig udslag i, at de slog sig sammen i en forening, der under navnet »Dansk Ligbrændingsforening« trådte i virksomhed fra 1. januar 1914.

DL's første formand var overretssagfører Chr. F. Brorson. Han havde været eksekutor i professor Levisons bo og betragtede

sin virksomhed i foreningen som et led i dette arbejde. Han efterfulgtes i 1915 af professor i hygiejne, dr. med A. Erlandsen, der døde 1918.

I 1914 dannedes den første provinsafdeling under Dansk Ligbrændingsforening (DL), nemlig i Kolding, og som årene gik, oprettedes den ene provinsafdeling efter den anden, hvilket var en nødvendig forudsætning for en i vort land tilbundsgående udbredelse af vor sag.

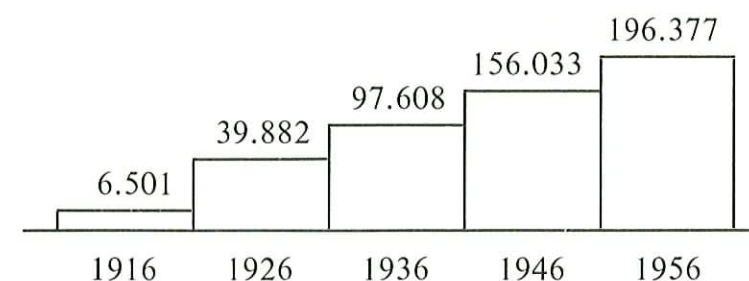

1923 trak professor i hygiejne L. S. Fridericia sig tilbage fra formandsposten i DL og efterfulgtes af daværende overlæge, dr. med. K. Secher. Samme år blev provinsens første krematorium færdigbygget i Århus. Det var for dyrt og upraktisk til at kunne tjene som mønster for andre provinsanlæg, medens på den anden side mange provinskrematorier var en bydende nødvendighed for bevægelsens udbredelse.

Sammenbygning af almindelige begravelseskapper og teknisk anlæg for kremation var hidtil blevet afvist, men nu lykkedes det Knud Secher at fremskaffe en principiel tilladelse til en sådan sammenbygning ved kirkeministeriets skrivelse af 3. juni 1925.

Denne tilladelse var af afgørende betydning, idet man derved blev i stand til forholdsvis beskedne beløb at tilføje teknisk anlæg for kremation til allerede bestående begravelseskapper eller udruste kommende nye med en sådan installation. Hele Norden blev interesseret i *kapelkrematorier*, som nydannelsen benævntes. Allerede i 1926 blev det første indviet i Slagelse. Af de 74 krematorier, der siden da er opført i Norden, er der kun to, der alene er beregnede for ligbrænding. Resten er kapelkrematorier, heraf er to kirkekrematorier, begge i Norge.

Medlemsantal 1916—1956.

Årene mellem de to verdenskrige betegnede en kolossal udvikling. Krematoriernes antal øgedes, nye afdelinger af DL oprettedes udover landet, og medlemstallet forøgedes stærkt. Ved DL's start i 1914 var det på 4520. Ved slutningen af Verdenskrig I var det på 10.000. Ved begyndelsen af Verdenskrig II var det 115.000. Den anden verdenskrig lagde en dæmper på alt, dog ikke så meget på forøgelsen af medlemstallet som vanskeligheden ved at få opført nye krematorier.

Ved udgangen af 1954 trak kontorchef Knud Reenberg sig tilbage til et velfortjent otium. Reenberg gik fra kassererposten i Folkelig Ligbrændingsforening i 1914 med over i DL. Til at begynde med var han ene mand på kontoret, men efterhånden chef for en stadig voksende skare af medhjælpere. Reenbergs betydning for såvel Københavnsafdelingen som for provinsafdelingerne

kan vanskeligt sættes for højt. Han afløstes som kontorchef af sin nærmeste medhjælper A. Pernov.

Som allerede nævnt har disse få linier kun til hensigt at give et meget ufuldkomment rids af DL's udvikling gennem de forløbne 75 år. Der skal derfor sluttes med at henvise interesserede dels til de fyldige årsberetninger, dels til nedennævnte tre statelige bøger i stort format og rigt illustrerede, og som alle er redigerede af vor afdøde formand og for størstedelens vedkommende tillige skrevet af ham.

- A. »Ligbrændingens Historie i Danmark« udgivet 1931 ved foreningens 50 års jubilæum. Den beretter om foreningens historie i de første 50 år af dens tilværelse.
- B. »Dansk Ligbrændingsforening 1931—1942«. — Den fortsætter ligbrændingssagens udvikling, og når den blev udgivet allerede en halv snes år efter den første bog, må det ses på baggrund af den meget stærke udvikling af vor sag i tredive år.
- C. »Ligbrænding i Danmark 1881—1956«. Bogen blev udgivet i tilslutning til DL's 75 års jubilæum. Den har i langt højere grad end dens forgængere karakteren af en håndbog. Den er uundværlig for enhver, der arbejder med spørgsmål, der angår ligbrænding, hvad enten det nu drejer sig om anlæg af krematorier eller urnehaver. Måske gælder det studiet af ovntyper, af love, eller man søger rent statistiske oplysninger. Alt kan man finde i denne bog, som vor afdøde formand nåede at få redigeret færdig, hvorimod han ikke oplevede at se, hvor fint et stykke bogkunst det færdigtrykte værk var. Den anbefales varmt til læsning af enhver, der har interesse for kulturfremskridt på begravelsesvæsenets område. Alle bøgerne kan fås i boghandelen eller lånes på vore biblioteker.

Jubilæumsdagen d. 24. marts 1956.

Dagen fik et stilfærdigt forløb på grund af formanden, professor Sechers død. Hovedbestyrelsen samledes ved 9-tiden for at gennemgå dagens arrangementer.

Professor Sechers billede ligesom også billederne af foreningens tidligere formænd var blomstersmykkede.

Ved receptionen på hovedkontoret kl. 10—12 blev det lille mindehæfte »Gny« overrakt gæsterne.

Den fungerende formand, snedkermester Henry Larsen, bød på bestyrelsens vegne velkommen, især til fru Yrsa Secher og sønnerne, ligesom Henry Larsen rettede en særlig velkomst til foreningens æresmedlem, fhv. finansborgmester P. Hedebøl.

I en oversigt over foreningens virke gennem årene, hvor foregangsmændenes indsats blev berørt, dvælede den fg. formand særlig ved vor nu afdøde formands mangeårige livsgerning indenfor foreningen, hvor hans sidste arbejde blev den store og dygtige indsats ved udarbejdelsen af »Ligbrænding i Danmark 1881—1956«, en håndbog om foreningens virke gennem de forløbne 75 år, og som skulle være foreningens særlige markering af jubilæet udadtil. Bogen var blevet tilsendt interesserede og dagspressen, men desværre verserede typografstrejken på dette tidspunkt, så bogen fik ikke den presseomtale og den dermed følgende propaganda for foreningens formål, som man forud havde håbet på og regnet med.

Under receptionen bragte fg. formand også en varmt følt tak for al venlighed og modtagne gaver fra lokalafdelingerne rundt om i landet, fra leverandører, fra foreningens medarbejdere o.m.a. Ligeledes bragtes en tak til alle, der i årene forud havde hjulpet med forberedelserne til dette jubilæum.

Efter receptionen samledes hovedbestyrelsen med repræsentantskabet og enkelte gæster til en beskeden frokost i Håndværkerforeningens lokaler i Bredgade.

Efter denne holdtes repræsentantskabsmøde til henimod aften i en tilstødende mødesal, hvorefter den omfattende jubilæumsdag med de for vor forening nødvendige formaliteter og repræsentative pligter var til ende.

Dagen før jubilæet havde fg. formand henlagt mindekranse og blomster ved tidligere formænds urner.

Fg. formand, snedkermester Henry Larsen nedlægger mindekrans ved stifteren, professor, dr. med. F. E. Levisons urne i anledning af 75 års jubilæet.

Beretning for året 1956.

Ved Magnus Lund.

Den stigende kurve i ligbrændingsbevægelsens udvikling i vort land er ikke ændret i 1956. For første gang nåede årets brændings-tal over de 10.000. Det blev på 10.276, hvilket er 486 mere end året før.

Af de 486 falder 287 på hovedstadsområdet og de 199 på provinsen. Procentvis er stigningen størst for provinsen, nemlig 7,4 mod 4,1 for Stor-København, men provinsen har også meget at indhente.

I 1926 faldt 96 % af brændingerne på hovedstaden og kun 4 % på provinsen. I 1936 var de tilsvarende tal 83 og 17. I 1946 77,2 og 22,8 og i 1956 71,7 og 28,3. Af bevægelsen i disse tal ser man, at det stigende antal krematorier udover landet sammen med den voksende forståelse af ligbrændingens betydning gør sig mere og mere gældende, men der er langt igen, inden man får de to fordelingstal vendt om, sådan som tilfældet burde være, eftersom der bor tre gange så mange i provinsen som i Stor-København.

For hele landet bliver ligbrændingsprocenten 25,9 eller 0,6 % mere end i 1955. Stigningen har ikke været stor nok til at bevare førstepladsen i Europa. England har i 1956 indviet 17 nye krematorier, vi ingen, og England har derved været i stand til at nå en kremationsprocent på 26,27. Dermed er vi rykket ned på andenpladsen.

Følgende 10 byer har den højeste ligbrændingsprocent:

Frederiksberg	64,8	Svendborg	42,2
København	61,8	Aalborg	41,3
Gentofte	60,3	Faaborg	37,6
Køge	49,4	Helsingør	37,3
Nakskov	43,7	Næstved	37,2

Stor-Københavns gennemsnitsprocent bliver 62,2, og Gentofte kommune er nu også nået over 60 %.

Af tabellen fremgår i øvrigt, at det ser ud, som Køge, den by der sidst har fået krematorium, har størst chance for at være den af vore provinsbyer, der først når over de 50 %.

Faaborg har atter øget sin brændingsprocent, og til trods for at byen ikke selv har krematorium, er den fra sidste år gået frem fra 10ende pladsen til 8nde pladsen.

For de sidste fem år har brændingernes antal og brændingsprocenterne været:

1952	8728	22,2 %
1953	8963	22,7 -
1954	9460	23,8 -
1955	9790	25,3 -
1956	10276	25,9 -

Der blev indmeldt 9000 nye medlemmer, en stigning fra året forud på 948. Æren derfor tilkommer i første række Københavns-afdelingen. Men også Helsingør kan, takket være agentvirksomhed, notere et pænt resultat. At afdelingen i Frederikshavn, der ikke selv har krematorium, har forøget nyindmeldelsernes tal fra 70 til 87, kan nævnes.

Vi ved alle, at publikum ved tegning af livs- og andre forsikringer er vænnet til, at en repræsentant kommer på besøg i hjemmene. Det samme forventes efterhånden også, når det drejer sig om indmeldelse i Dansk Ligbrændingsforening. Men egnede folk til dette virkefelt er vanskelige at få. En særlig grund dertil er simpelthen, at de fleste provinsafdelinger ikke økonomisk er i stand til at byde sådanne vilkår, at en agent kan regne med blot nogenlunde rimelig indtægt. For at bøde på dette forhold har hovedforeningen gennem rundskrivelse af 1. november tilbudt en økonomisk støtte pr. nyindmeldelse, forudsat visse betingelser opfyldes. 1957 skal nu vise, om denne håndsækning bærer frugt. Vi håber det.

Fordeler man nyindmeldelserne i procent mellem Københavns-afdelingen og de samlede provinsafdelinger, får man en tabel, der giver et ganske interessant billede.

Indmeldelser fordelt i % mellem Københavns-afdelingen og provinsafdelingerne.

År	København	Provinsen
1925	81,0	19,0
1930	84,4	15,6
1935	45,3	54,7
1940	54,0	46,0
1945	50,8	49,2
1950	54,7	45,3
1955	59,2	40,8
1956	69,8	30,2

Provinsens procentandel burde selvsagt være betydeligt større end Københavns selv om ikke netop tre gange så stor, da tegning af medlemmer i de store landdistrikter endnu i mange år sikkert vil vise sig at være ret vanskelig, men tabellen — og ikke mindst den vej cifrene for de sidste fire år viser — maner os i provinsen til at stille os selv det spørgsmål, hvad der kan gøres for at vende tallene om.

Når dette er sagt, er der også grund til at nævne, at der findes fire provinsbyer, i hvilke medlemsprocenten af byens indbyggere ligger højere end i København, nemlig Aalborg med 20,3 %, Faaborg og Hjørring med hver 14,5 % og Svendborg med 11 % mod Københavns 10,2 %.

1956 bragte ingen nye krematorier, ligesom heller ingen påbegyndtes, men flere kan betragtes som sikrede.

Glostrup er omtalt under Københavns-afdelingens beretning.

Roskilde Domsogn har udskrevet en arkitektkonkurrence om et kapelkrematorium, og Roskilde Skt. Jørgensbjerg menighedsråd har enstemmigt vedtaget at tilbygge krematorium til det på sognets kirkegård allerede eksisterende kapel. Den lokale afdeling holder sandsynligvis med rette på, at det sidste sted er det bedst egnede, og i dette sogn får man at gøre med et venligt indstillet menighedsråd (se beretningen for 1955, side 12), hvilket har overordentlig stor betydning. I øvrigt henvises til den lokale beretning.

Udover de nævnte to steder kan man vente, at *Vejle* nu nærmer sig en løsning, ligesom også menighedsrådet i *Frederikshavn* på grundlag af en enstemmig vedtagelse forbereder opfø-

relse af krematorium. I øvrigt arbejdes der flere steder med krematoriespørgsmålet.

Anvendelse af fællesgraven vokser stadig. Det bedste overblik

Billedhuggeren Johannes Hede-gaards bronzestatue på Sundby askefællesgrav. I fællesgravene i Storkøbenhavn er i 1956 nedsat 2202 asker.

over udviklingen får man ved at studere nedenstående tabel, der viser urnernes anbringelse i samtlige krematoriebyer under et:

År	Ialt	i urnemur el. urnehal	i kiste- gravsteder	i urne- gravsteder	i fælles- grave	% i fælles- grave
1948	5894	755	2055	2270	814	13,8
1949	6288	809	2044	2515	920	14,6
1950	6465	775	1977	2601	1112	17,2
1951	7349	775	2480	2755	1339	18,2
1952	8014	812	2607	2976	1619	20,2
1953	7717	773	2207	2835	1902	24,6
1954	8153	730	2392	3008	2023	24,8
1955	8391	726	2409	3077	2179	25,9
1956	8785	684	2543	3088	2470	28,1

De ansvarlige for kirkegårdenes drift og økonomi vil kunne høste udbytte af et nøje studium af denne tabel sammenholdt med tabellen over de sidste fem års brændingsprocenter side 24. Efterhånden som det lykkes at få anlagt flere og flere fællesgrave af virkeligt format, så de får karakteren af små parkanlæg, kan man regne med, at anvendelsen af dem yderligere vil stige. Vi ser det i England. Alle fællesgrave dér er parker, og resultatet deraf er, at England anvender fællesgraven for mere end 90 % af alle cremationer.

Samtidig med, at tabellen viser, at anvendelsen af fællesgrave fra 1948 til 1956 er steget fra 13,8 % til 28,1 %, er brugen af nicher i urnemur eller urnehal i de samme år faldet så meget i forhold til det samlede antal anbragte urner, at det udregnet i % viser et fald fra 12,8 % i 1948 til 7,8 % i 1956. — Ved opførelsen af nye krematorier i provinsen synes der derfor at være ringe grund til at lægge vægt på urnegårde.

I denne forbindelse kan omtales, at St Petri kirkekollegium, København, har planer om at indrette en urnehal i St. Petri kirkes krypt, og kollegiet har i den anledning forespurgt Københavns-afdelingen, om man mener, der er behov for en sådan urnehal i byens centrum. Afdelingen har henvist forespørgslen til Københavns begravelsesvæsen, der bedst kan udtale sig om det pladsmæssige behov. I Sverige bruges urnemure og urnehaller endnu langt mindre end i Danmark, men på den anden side har urnehallerne i krypterne under Gustav Vasa kirken i Stockholm stadig måttet udvides, ligesom man senere har indrettet urnehaller ved Högalidskirken. Begge disse kirker ligger inde i Stockholm, om ikke netop i centrum. — Selv om Københavns begravelsesvæsen skulle mene, at der ikke pladsmæssigt er behov for nogen urnehal i Københavns centrum, er det dermed ingenlunde givet, at en urnehal i København netop på dette sted ikke ville vække opmærksomhed. Det kan gå her som i Stockholm, at mange ældre mennesker vil blive glade ved at kunne gå ind i en nær beliggende, om vinteren opvarmet urnehal i stedet for at skulle den lange vej ud til periferiens kirkegårde. Har man vilje og midler til at ofre de nødvendige beløb på at gøre en eventuel urnehal i St. Petri kirkes krypt til noget virkelig smukt og indbydende, kan også den på sin vis tilskynde til valg af brænding i stedet for kistebegravelse.

Fire askeurner blev i 1956 sænket i havet med justitsministeriets tilladelse. Den ene var fra Slagelse og blev sænket i Middelhavet, en fra København blev spredt i Øresund, og en hjemmeværende dansk-amerikaner afgik ved døden i Svendborg og fik sin aske spredt på Svendborg Sund. Den fjerde urne var fra Holbæk.

Flere steder er anlæg af urnehaver under ventilation eller i gang. Til næste beretning vil der være stof til et særligt afsnit om de nye urnehaver.

Odense afdelingen fik bevilget 4000 kr. af hovedforeningen til en skulptur i urnehaven ved det gamle krematorium, og afdelingen rådede selv over et tilsvarende beløb. Skulpturen bliver udført af billedhugger Erik Cohrt, Faaborg, og bliver udført i kunststen. Efter modellen at dømme har man lov til at vente noget virkelig smukt. Biskop H. Øllgaard har givet tilsagn om at tale ved afsløringen.

Dansk Ligbrændingsforening har i en skrivelse af 20. september forespurgt forsikringsrådet, om DL bør kræve kommunegaranti for ydelse af lån til menighedsråd til opførelse af krematorier.

Forsikringsrådet sendte forespørgslen videre til kirkeministeriet, der i en skrivelse af 12. oktober svarer forsikringsrådet, at DL har oplyst, at et menighedsråd i en henvendelse om opnåelse af lån har anført, at kommunegaranti for lånet måtte anses for ufor nøden, når kirkeministeriet havde godkendt lånets optagelse, og ministeriet er enig med det pågældende menighedsråd i, at kommunegaranti for de omhandlede lån må anses for ufor nøden.

Efter denne udtalelse fra kirkeministeriets side skriver forsikringsrådet, at dette heller ikke vil stille krav om kommunegaranti, når kirkeministeriets sanktion til lånets optagelse foreligger.

DL har ved skrivelse af 12. oktober 1956 forespurgt statens ligningsdirektorat, om kontingent til DL vil kunne fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Ligningsdirektoratet svarer, at kun medlemmer af forsikringsklassen må fradrage kontingentet ved opgørelse af den skattepligtige indtægt.

Den 23. februar havde Struer afdelingen bestået i 25 år. Forskellige omstændigheder medførte, at først den 25. september fejredes jubilæet, hvor hovedforeningen var repræsenteret af Lund og kontorchef Pernov.

Det er glædeligt at kunne sige, at der nu i jubilæumsåret her-

sker den bedste forståelse mellem menighedsråd og afdelingen. En meget vigtig faktor hertil er, at et af Struer-afdelingens bestyrelsesmedlemmer tillige er et agtet og afholdt medlem af menighedsrådet, hvis indlæg om kirkegårdsspørgsmål man i rådet lytter opmærksomt til.

Struer har hidtil ikke haft nogen fællesgrav, og sammen med repræsentanter for afdelingen deltog konsulenten i flere møder med repræsentanter for menighedsrådet dagen før og på selve dagen for jubilæumsmødet om dette spørgsmål. Struer vil nu få sin fællesgrav, og bliver anlægget udført som skitseret fra rådets side, kan der komme noget smukt ud af det — ikke mindst hvis den gave, byrådet har lovet afdelingen i anledning af de 25 års virke, kan komme til anvendelse sammen med anlægget af fællesgraven.

Til arrangementerne i anledning af jubilæumsmødet hørte også et lysbilledforedrag, hvor både byråd og menighedsråd var repræsenteret ligesom ved et efterfølgende kaffebord. Blandt dem, der tog ordet ved dette, var også menighedsrådets formand, provst Steffensen, der var både anerkendende og venlig i sin tale til afdelingen. Provsten stillede det spørgsmål, hvorfor det overhovedet var nødvendigt med en ligbrændingsforening. Man havde jo ingen tilsvarende forening for begravelse. Konsulenten svarede på forespørgslen i et indlæg i de lokale blade.

Foreningens økonomiske stilling.

Til forsikringsreserven er henlagt 293.000 kr. Den samlede forsikringsreserve pr. 31/12 56 er opført i status med det af aktuaren anslåede beløb 7.230.000 kr.

Til kontingentklassereserven henlægges de af denne klasses medlemmer indbetalte kontingenter. Reserven er i 1956 forøget med 70.561 kr. og er herefter på 2.213.797 kr.

Til kapitalkonto er overført årets overskud 65.662 kr.

Obligationsbeholdningen tjener til sikring af medlemmernes retigheder og er båndlagt af forsikringsrådet. I 1956 er udtrukket 121.400 kr. og indkøbt 790.000 kr. stats-, kommune- og kreditforeningsobligationer. Den samlede obligationsbeholdnings pålydende udgør 9.413.700 kr.

I øvrigt henvises til omstående regnskaber og status.

Bevægelsen i foreningens medlemsantal.

Året 1956	Forsikrings- klassen	Kontingent- klassen	Ekstra- ordinære klasse	Ialt
Medlemsantal d. 1/1	135289	16599	43503	195391
Døde, udmeldte og slettede	4071	1219	2724	8014
Indmeldte i 1956	4356	1304	3340	9000
Medlemsantal d. 31/12 . .	135574	16684	44119	196377

Forsikringsklassens tillægfsforsikring er ialt tegnet af 12037 medlemmer, heraf 1821 i 1956.

Regnskaber for 1956.

AGITATIONSFONDEN

INDTÆGTER

Beholdning 1. januar 1956	kr.	782,59
Legatrenter	»	1.333,33
Bankrenter	»	33,29
	kr.	2.149,21

UDGIFTER

Tilskud til afdelingerne i Hillerød, Vejle, Sønderborg og Middelfart	kr.	2.000,00
Beholdning 31. december 1956	»	149,21
	kr.	2.149,21

HJÆLPEFONDEN

INDTÆGTER

Beholdning 1. januar 1956	kr.	17.825,52
Legatrenter	»	666,67
Bank- og obligationsrenter	»	786,77
	kr.	19.278,96

UDGIFTER

Tilskud til medlemmers ligbrænding og kontingentbetaling..	kr.	347,40
Beholdning 31. december 1956:		
19.000,00 kr. 4 % Østift. Kreditf. obl.	kr.	16.095,55
3.000,00 » 4½ % Statsobligationer	»	2.250,00
Bank- og kontantbeholdning	»	586,01
	kr.	18.931,56
	kr.	19.278,96

Driftsregnskab for

INDTÆGTER	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Indskud			15938	00
Indgåede kontingenter:				
Forsikringsklassen	630664	95		
Kontingentklassen	234571	00		
Ekstraordinære klasse	45870	00	911105	95
Rentekonto:				
Renter af obligationer	383628	08		
Renter af kapital i ejd. Nikolaj Plads 27, Kbh.	8495	40		
Renter af kapital i Slagelse krematorium ...	2243	87		
Bankrenter	771	81		
Avance ved udtrækning af obligationer	12694	20	407833	36
Forudbetalt kontingent ultimo 1955			66750	75
Kontingentrestancer ultimo 1956			10258	50
			1411886	56

året 1956

UDGIFTER	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Udbetalt ved medlemmers død:				
Forsikringsklassen	251245	05		
Kontingentklassen	160944	25	412189	30
Godtgørelse ved udtrædelse			4850	00
Refunderet afdelingerne			207639	49
Diverse omkostninger:				
Tryksager	12503	75		
Medlemskort, kartotek kort m. m.	18539	29		
Københavns afdeling for administration	129680	97		
Agitation	21235	40		
Møder	14805	46		
Honorarer	24425	00		
Forsikringer	781	13		
Kontingent til internationale forbund	972	50		
Diverse udgifter	5377	52	228321	02
Driftsunderskud ejd. Nikolaj Plads 27, Kbh. ...			10827	55
Afskrivning på Slagelse krematorium			2000	00
Afskrivning på personautomobil			1513	50
Afskrivning på inventar			431	90
Udgivelse af bogen »Ligbrænding i Danmark« og 75 års jubilæet den 24. marts 1956	32549	19		
÷ henlagt i 1954 og 1955	20000	00	12549	19
Kontingentrestancer ultimo 1955			9544	75
Forudbetalt kontingent ultimo 1956			70796	00
Henlagt til delegeretmøde			8000	00
Henlagt til reserver:				
Forsikringsklassen	293000	00		
Kontingentklassen	70561	00		
Reservefonden	14000	00	377561	00
Overført til kapitalkonto			65662	86
			1411886	56

Status pr.

AKTIVER	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Kassebeholdning			2839	28
Bankbeholdning			21228	35
Postgirokonto			23182	05
Obligationsbeholdning (indkøbsværdi)			8342625	15
Lån til Rønne kommune			13200	00
– – Nykøbing F. kirke			16075	42
– – Holbæk kirke			9757	24
– – Aabenraa kirke			68000	00
– – Køge kirke			117300	00
– – Svendborg kirke			55212	50
– – Aalborg afdelingen			28500	00
– – Aalborg afdelingen vedr. urnehallen ..			43500	00
– – Randers afdelingen			3000	00
Kapital i ejend. Vesterbro 3, Odense			15600	00
– – – Søndergade 18, Odense			26000	00
– – – Enghave Plads 12, København			135300	00
– – – Strandvej 1, Aalborg			96305	48
– – – Sct. Nicolajgade 5, Svendborg			28536	83
– – – Vestergade 3, Svendborg			25700	00
– – – Randers krematorium			332940	73
Krematoriet i Slagelse	44877	38		
÷ afskrivning	2000	00	42877	38
Ejendommen Nikolaj Plads 27, København ..			300000	00
Personautomobil	13621	50		
÷ afskrivning	1513	50	12108	00
Inventar	4319	00		
÷ afskrivning	431	90	3887	10
Kontingentrestancer ultimo 1956			10258	50
Tilgodehavende renter			2243	87
Ultimokonto			44759	70
			9820937	58

Henry Larsen. Fr. Dalgaard. H. P. Sørensen. Magnus Lund. Arthur Pelle.

Ovenstående regnskaber er i overensstemmelse med
Vi har konstateret tilstedeværelsen

V. Plinius. Jørgen Sørensen.
Revisor. Revisorsuppleant,
valgt af delegeretmødet.

31. december 1956

PASSIVER	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Reserver for 1956:				
Forsikringsklassen (forhøden præmiereserve efter foreløbig opgørelse)	7230000	00		
Kontingentklassen	2213797	00		
Reservefonden den 1/1 1956	11.077,47			
+ henlagt i 1956	14.000,00			
	25.077,47			
÷ anvendt i 1956	11.921,90	13155	57	
Kursreservefonden	82000	00	9538952	57
Konto for krematorie- og urneanlæg den 1/1 1956	6930	96		
÷ anvendt i 1956	4000	00	2930	96
Prioriteter i ejendommen Nikolaj Plads 27, Kbh. Henlagt til delegeretmøde			73456	00
			16000	00
Kapitalkonto:				
Saldo pr. 1/1 1956	53139	19		
+ overført fra driftsregnskabet	65662	86	118802	05
Forudbetalt kontingent ultimo 1956			70796	00
			9820937	58

A. Pernov.

foreningens bøger og bilag, som vi har revideret.
af de i status opførte beholdninger.

København, den 11. marts 1957.

Centralanstalten for Revision.
Sv. Sørensen,
statsaut. revisor. / Ejnar Magle.

Obligationsbeholdning pr. 31. december 1956.

Pålydende værdi		Indkøbs- værdi
44.000 kr. 5 %	Statsobligationer 1997	kr. 39.880,15
200.000 » 4 1/2 %	» 1941—66	» 152.500,00
83.000 » 4 %	Saneringslån 1936	» 77.314,50
14.000 » 4 %	Statsobligationer 1941—66	» 13.655,00
156.000 » 4 %	» 1945—78	» 156.219,90
181.000 » 4 %	» 1950—80	» 152.408,80
21.000 » 4 %	» 1987	» 16.170,00
615.000 » 4 %	» 2017	» 433.625,00
30.000 » 6 %	Københavns lån 1952—62	» 30.000,00
416.000 » 5 %	» 1955—84	» 354.435,00
100.000 » 4 1/4 %	» 1950—75	» 92.060,50
3.000 » 4 %	» 1934—59	» 2.742,39
61.000 » 4 %	» 1948—78	» 51.037,10
5.000 » 4 1/2 %	Kommune Kreditforening 3' serie	» 4.511,10
4.000 » 4 1/2 %	» 6' »	» 3.671,63
2.000 » 4 1/2 %	» 7' »	» 1.938,00
4.000 » 4 %	» 5' »	» 3.661,20
237.000 » 4 %	» 8' »	» 184.304,20
41.000 » 4 %	Husejer Kreditkasse 2' afd. 5' serie	» 40.590,00
77.000 » 4 %	» 2' » 6' »	» 64.514,80
326.000 » 3 1/2 %	» 2' » 2' »	» 305.510,10
10.000 » 4 1/2 %	Københavns Kreditforening 7' serie	» 8.765,85
14.000 » 4 1/2 %	» 10' »	» 12.863,71
64.000 » 4 %	» 9' »	» 58.518,82
90.000 » 4 %	» 11' »	» 86.236,00
113.000 » 4 %	» 13' »	» 96.929,90
352.000 » 3 1/2 %	» 12' »	» 320.434,35
83.000 » 3 1/2 %	» 13' »	» 75.140,50
24.000 » 4 1/2 %	Østifternes Kreditforening 11' serie	» 22.018,27
36.000 » 4 1/2 %	» 13' »	» 33.434,95
12.000 » 4 1/2 %	» 14' »	» 11.276,20
139.000 » 4 %	» 13' »	» 127.809,50
233.000 » 4 %	» 14' »	» 207.960,05
25.000 » 4 %	» 16' » 2' afd.	» 17.687,50
367.000 » 3 1/2 %	» 16' » 2' »	» 340.928,00
163.000 » 4 %	Østifternes Landskreditkasse 6' serie	» 143.062,80
364.000 » 3 1/2 %	» 3' afd. 3' serie	» 340.418,00
6.000 » 4 1/2 %	Jysk Landkreditforening 7' serie	» 5.133,40
8.000 » 4 %	» 5' »	» 6.840,00
77.000 » 4 %	» 7' »	» 70.313,60
219.000 » 4 %	» 8' »	» 200.393,55
350.000 » 3 1/2 %	» 8' »	» 328.128,90
54.000 » 3 1/2 %	» 9' »	» 47.333,50
369.000 » 3 1/2 %	Fyns Kreditforening 12' serie	» 340.269,60
5.000 » 4 1/2 %	Østifternes Husmands Kreditforening 3' afd.	» 4.215,00
93.000 » 4 1/2 %	» 5' »	» 83.511,26
80.000 » 4 %	» 5' »	» 71.558,00
169.000 » 4 %	» 6' »	» 149.200,00
247.700 » 3 1/2 %	» 2' »	» 233.808,64
118.000 » 4 1/2 %	Jysk Husmands Kreditforening 3' afd.	» 105.597,61
170.000 » 4 %	» 5' »	» 151.762,29
147.000 » 4 %	» 7' »	» 127.685,10
233.000 » 3 1/2 %	» 3' »	» 214.615,00
14.000 » 4 1/2 %	Ny jyske Købstads Kreditforening 9' serie	» 12.629,88
202.000 » 4 %	» 9' »	» 189.982,00
25.000 » 4 %	» 11' »	» 17.312,50
102.000 » 3 1/2 %	» 9' »	» 100.020,70
322.000 » 3 1/2 %	» 10' »	» 290.203,80
105.000 » 4 1/2 %	Vest- & Sønderjysk Kreditforening 8' serie	» 95.850,50
353.000 » 3 1/2 %	» 11' »	» 325.976,40
20.000 » 4 1/2 %	Jysk Grundejer Kreditforening 3' afd.	» 17.284,40
153.000 » 4 %	» 4' »	» 134.395,70
120.000 » 4 %	» 5' »	» 106.819,50
25.000 » 4 %	» 8' »	» 17.750,00
212.000 » 3 1/2 %	» 1' »	» 200.771,60
64.000 » 4 1/2 %	Sønderjysk Kreditforening 2' serie	» 56.775,20
156.000 » 4 %	» 7' »	» 140.967,85
96.000 » 4 %	» 6' »	» 79.765,70
360.000 » 3 1/2 %	» 10' »	» 331.490,20
9.413.700 kr.		kr. 8.342.625,15

Beretning fra afdelingerne.

Københavns afdeling.

Netop da beretningen i fjor var færdig, døde afdelingens – og hovedforeningens – højt værdsatte formand, professor Secher. Vi bringer som et selvstændigt led i årets beretning en omtale af vor afdøde formand, til hvilken vi henviser.

Fra professor Sechers bisættelse i Mariebjerg krematorium.

Året 1956 har været præget af jævn fremgang på næsten alle punkter og sammenligner man Københavns afdeling og provinsafdelingerne en end-og meget stor fremgang. I København har der været 6282 nye indmeldelser mod 4764 i 1955. Hvor stor betydning agenternes virksomhed har, ser man deraf, at de alene har tegnet 4770 og 1241 tillægssforsikringer. Også ligbrændingernes antal er i fortsat stigen, hvilket man ser af følgende statistik:

Ligbrændinger i forhold til samtlige dødsfald.

	1956	1956	
	Antal døde	Heraf brændt	
København	7.667	4.738	61.8
Frederiksberg	1.678	1.088	64.8
Gentofte	785	473	60.3
Stor-København	10.130	6.299	62.2

Procenten var i 1955 gennemsnitlig 60,3.

Man bemærker her, at Frederiksberg har fået et ikke ringe forspring for København, men iøvrigt må det erkendes, at hele hovedstaden indtager en fin position med en ligbrændingsprocent på over 60.

Afdelingens kontorer har ordnet 3724 bisættelser.

Benyttelsen af fællesgravene er taget meget stærkt til de senere år. Ialt benyttede sidste år over 2000 denne fremgangsmåde, og kirkegårdene har da også planer om udvidelse af bestående og indretning af nye fællesgrave. Derimod synes købet af de små urnegravsteder at være stagnerende. Det voksende ønske hos publikum om at undgå de store prangende gravsteder har ført til, at begravelsesvæsenet i København nu har anlagt en fællesgrav for kistebegravelser på Vestre kirkegård.

Nyt urneanlæg på Vestre kirkegård i København – med ensartede liggesten. Gravstederne bliver uden hæk eller anden synlig afgrænsning.

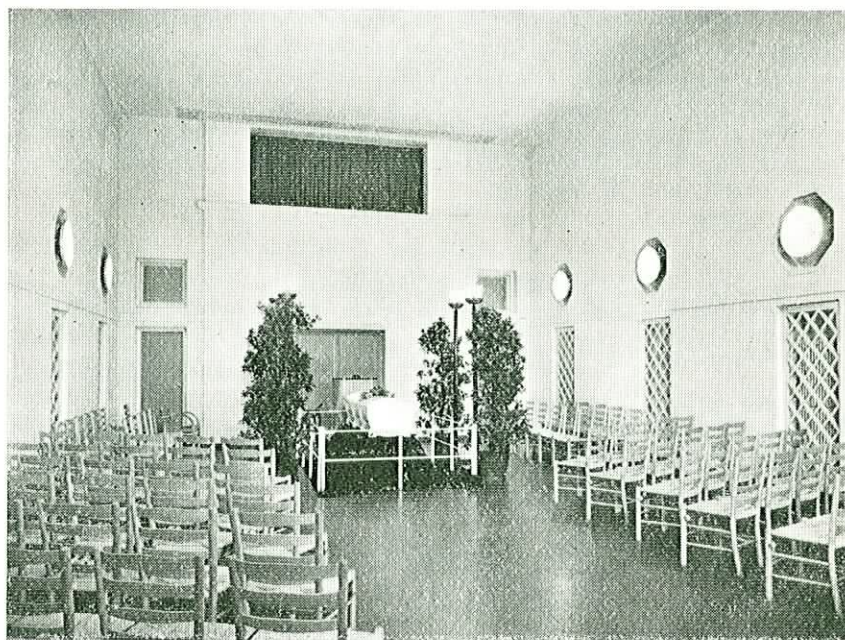
På kommunens budget for 1957-58 er der foreslået en række takstforhøjelser for ligbrænding og benyttelse af krematorialesal og lignende. Foreningen har godkendt disse forhøjelser, da lønningerne stiger så overordentlig stærkt, og pengene skal anvendes til en hårdt tiltrængt istandsættelse af den store krematorialesal på Bispebjerg. Sundby krematorium har fået en ny ovn efter et nyt system (Markussen), og den reducerer gasforbruget med en trediedel.

Vort indbetalingskontor på Frederiksberg, beliggende på hjørnet af Smallegade og Falkoner Allé, altså lige i kommunens hjerte, kommer i nær fremtid i vanskeligheder. Ejendommen skal nedrives sammen med en række andre ejendomme og give plads for en moderne forretnings-ejendom. Bestyrelsen er naturligvis opmærksom på de vanskeligheder, der er forbundet med at skaffe nye lokaler, men håber på det bedste.

Afdelingens blomsterfond har haft et ualmindeligt godt år i modsætning til senere års relativt ringe vækst. Takket være professor Sechers testamentariske ønske kom der over 2000 kr. ind til denne fond, som nu er vokset fra 19.000 til 22.900 kr.

BLOMSTERFONDEN		
<i>Indtægter:</i>		
Beholdning pr. 1. januar 1956.....	19339	41
Indkomne bidrag	2764	00
Renter	833	95
	22937	36
<i>Udgifter:</i>		
Beholdning pr. 31. december 1956:		
20.000 kr. 4 % Østifternes Kreditf. obl.	17.444,44	
6.500 kr. 4½ % statsobl.	4.897,50	22341 94
Bankbeholdning	491	10
Postgiro	104	32
	22937	36

Glostrup, som hører under Københavns-afdelingens område, og hvor vi har ca. 1.000 medlemmer, er nu ved at få sit krematorium. Menighedsrådet har i sit møde den 2. november 1956 eenstemmigt vedtaget et forslag til kapelkrematorium på Glostrup nye kirkegård. Forslaget er udarbejdet af arkitekterne Aage Herlów og Max Brüel samt havearkitekt,

Salen i Sundby krematorium med de nye stole.

kirkegårdsinspektør Sven Hansen. Menighedsrådet har endvidere vedtaget at gå i gang med opførelsen af kapelkrematoriet snarest muligt.

Den beregnede samlede udgift til kapelkrematoriet udgør ialt 680.000 kr.

For den del af udgiften, der vedrører selve kapellet, har menighedsrådet ansøgt kirkeministeriet om lån af stiftsmidlerne på 225.000 kr. og har opnået forhåndstilsagn fra stiftsøvrigheden om anbefaling heraf.

Glostrup kommunalbestyrelse har vedtaget at yde et tilskud på 225.000 kr. til opførelsen af kapelkrematoriet.

Menighedsrådet har ansøgt D.L. (hovedforeningen) om et lån på 225.000 kr., svarende til den del af udgiften, der vedrører selve krematorieafdelingen.

Sagen har været forelagt i hovedbestyrelsen, men er endnu ikke afgjort, idet et forhåndstilsagn fra forsikringsrådet til udlån af midlerne er afhængig af kirkeministeriets godkendelse af byggeriet, men ministeriets godkendelse foreligger ikke endnu.

Afdelingens generalforsamling afholdtes den 27. marts. Beretning og regnskab godkendtes. De afgående bestyrelsesmedlemmer, civilingeniør fru Litten Biune Andersen, kommunalrevisor Aug. M. Jørgensen og stadsbibliotekar Carl Thomsen blev genvalgt. Til bestyrelsessuppleant blev genvalgt departementschef V. Boas og nyvalgt provst N. J. Rald, idet den

tidligere suppleant borgerrepræsentant Edv. Dose er indtrådt i bestyrelsen i stedet for afdelingens afdøde formand, professor K. Secher. De afgående delegerede genvalgtes og følgende 7 nyvalgtes: Marketender Ingolf Tønnesen, fru Oda Mehr, snedker Ove Jensen, fabrikant Carl Klitsø, belysningsarbejder Marius Andersen, måleraflæser Poul Petersen.

Ved det efterfølgende bestyrelsesmøde konstituerede bestyrelsen sig med overborgmester H. P. Sørensen som formand og snedkermester Henry Larsen som næstformand. Som det tredje medlem af forretningsudvalget valgtes landsretssagfører Fr. Dalgaard.

H. P. Sørensen.

Københavns afdelingens driftsregnskab for 1956.

INDTÆGTER	Kr.	Øre
Overført fra forrige år	8676	89
Indskud à 2 kr.	11214	00
Kontingent, forsikringsklassen	329372	10
– kontingentklassen	115864	00
– ekstraordinære klasse	30324	00
Indbetalt for ligbrænding m. v.	2324678	55
Hovedforeningen for administration	129680	97
Renter	1741	39
	2951551	90

UDGIFTER	Kr.	Øre
Kontingent til hovedforeningen	371280	48
Udbetalt for ligbrænding m. v.	1913562	03
Agitation og annoncer	10706	61
Agenthonorarer	23729	57
Porto	16.246,67	
÷ refunderet	6.159,20	
Husleje og varme	37677	36
Kontoromkostninger, telefon, rengøring m. v.	56778	06
Provision yderdistriktskontorerne	5417	94
Lønninger og honorarer	419473	23
Pensionsforsikring	14905	33
Udbetalt efterløn	25853	80
Forsikringer	4031	46
Møder	2839	30
Skat	228	75
Diverse udgifter	1020	85
Afskrivning på inventar	4215	05
– – rustvogne	13720	23
Driftsunderskud ejendommen Enghave Plads 12	564	29
Overført til næste års driftsregnskab	35460	09
	2951551	90

Københavns afdelingens status pr. 31. december 1956.

AKTIVER	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Kassebeholdning			18264	96
Bankbeholdning			87	64
Postgirokonto			5392	15
Beholdning af ligtøj, urner m. v.			6541	71
Udestående fordringer vedr. ligbrænding			20721	97
Ejendommen Enghave Plads 12			237000	00
Rustvogne	45903	23		
÷ afskrivning	13720	23	32183	00
Inventar	27216	48		
÷ afskrivning	4215	05	23001	43
Boligandele			3876	00
Ultimokonto			26340	62
			373409	48
PASSIVER	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Ikke betalte leverandører vedr. ligbrænding ..			887	82
Prioriteter i ejend. Enghave Plads 12			209925	00
Forudbetalt husleje			5587	07
Konto til støtte for urneanlæg			6220	55
Understøttelsesfonden			18688	00
Kapitalkonto pr. 1/1 1956	85647	86		
Beholdning af ligtøj, urner m. v. pr. 1/1 1956 ..	10993	09	96640	95
Overført til næste års driftsregnskab			35460	09
			373409	48

A. Pernov.

Foranstående regnskaber er i overensstemmelse med afdelingens bøger og bilag, som vi har revideret.

Vi har konstateret tilstedeværelsen af de i status opførte beholdninger.

København, den 8. marts 1957.

Centralanstalten for Revision.

V. Plinius. Jørgen Sørensen.
Revisor, Revisorsuppleant,
valgt af generalforsamlingen.

Sv. Sørensen. / Ejnar Magle.
statsaut. revisor

Katafalkrummet, hvorfra kisten går ned i ovnrummet.

Aabenraa afdeling.

Som bebudet i beretningen for 1955 er arbejdet med den store nye, af menighedsrådet anlagte, urnehave nu så vidt fremskreden, at de første urner, efter hvad kirkegårdsinspektør Rs. Christensen udtaler, kan ned-sættes en gang i sommeren 1957.

Selve kapelsalen, der under Sct. Nikolaj Kirkes restaurering i flere år er benyttet til afholdelse af gudstjenester, er blevet sat smukt i stand. Den største forandring er dog sket i katafalkrummet. Skydedørene, der før var hvidmalet, har fået en smuk gylden farve, gulvet er belagt med tæppe og der er kommet nyt vægtæppe ud til ovnrummet, ligesom alterlysene er flyttet herop og den øvrige belysning er blevet lagt om og forbedret. Arkitekt Ingvar Callesen, der har forestået dette arbejde, har indlagt sig stor fortjeneste med denne smagfulde fornyelse af katafalkrummet. I fremtiden skal også kister til jordbegravelse sættes herop under højtideligheden. Indtil videre benyttes katafalkrummet også til udleveringsrum af urner.

I løbet af sommeren skal der opføres en bygning på kirkegården med plads til toiletter, redskabsrum og kontor, hvorefter kirkegårdsinspektørens kontor i kapelbygningen vil blive indrettet til udleveringsrum.

Hvad vi ikke nåede i 1955, skete i 1956: afdelingen passerede det første tusind i medlemstal.

F. Johansen. Herm. Hunger

Aalborg afdeling.

Afdelingen har desværre ikke i det forløbne år haft den fremgang i medlemstal, som kunne ønskes, muligt skyldes dette, at der ikke er lagt nok vægt på husagitationen, et forhold, der vil blive ændret i 1957.

Alligevel er der sket en ret stor stigning i antallet af kremationer.

Den 27/11 var det 25 år siden, at Aalborg krematorium blev indviet, der er i dette tidsrum ialt foretaget 6.371 kremationer herfra.

Antallet af bestyrelsesmedlemmer er blevet udvidet med to, og en repræsentant for Hobro blev ved denne lejlighed indvalgt i afdelingens ledelse.

Nørresundby kirkegårds bestyrelse har i forbindelse med udvidelsen af kirkegården i Nørresundby forhandlet med afdelingen om udvidelse af urnehave og urnemur, og der er herved sikret plads til anbringelse af urner i en årrække.

Iøvrigt har året været præget af det rolige, daglige arbejde og en fortsat konsolidering.

Arthur Pelle.

Århus afdeling.

For året 1956 skal kun berettes, at det arbejdsmæssigt er gået støt og roligt, hvad bisættelser og ligbrænding angår, hvorimod det med beklagelse må erkendes, at tilgangen af nye medlemmer har været forholdsvis ringe, uanset den stigende interesse, der spores for anvendelse af ligbrænding.

Peter Friis Olsen.

Fredericia afdeling.

Året 1956 er for afdelingen gået støt og roligt. Ved generalforsamlingen i marts var alle valg genvalg. Vi har forsøgt med husagitation og får stadig nye medlemmer. Ansøgning om forhandling og bygning af krematorium ligger stadig hos byrådet, og vi håber, at det engang skal lykkes at få vort ønske opfyldt: at få et krematorium.

På bestyrelsens vegne takker jeg Dansk Ligbrændingsforening for beløbet til agitation.

N. C. Hansen.

Frederikshavn afdeling.

I året 1956 har Frederikshavn-afdelingen yderligere befæstet sin fremgang, hvad såvel angår medlemstilgang som krematorieplaner. Der er nu løbende forhandlinger mellem afdelingen og byens menighedsråd, og fra byen er stillet i udsigt et velegnet jordstykke i forbindelse med den igangværende kirkegårdsudvidelse og herunder hørende omlægning af urnehave.

D.L.s erfarne konsulent, M. Lund, har beredvilligt efterkommet afdelingens anmodning om sagkyndig bistand og har deltaget i afdelingens for-håndsforhandlinger med menighedsrådets kirkegårdsudvalg.

Frederikshavn-afdelingen går med optimisme hårdt og energisk igang med opgaverne for 1957, men – vel vidende fra andre byer: at vejen fra tegnebord til grundstensnedlæggelse stundom kan blive lang og træls.

A. Erlandsen.

Helsingør afdeling.

Afdelingen kan melde om en god fremgang i det forløbne år, takket være en i alle måder dygtig repræsentant, der med takt og forståelse kan tale med de mennesker, der sympatiserer med ligbrændingssagen, og på stedet – mod behørig legitimation – kan indmelde og modtage kontingentet for det første år.

Af de 322 indmeldelser, afdelingen har fået i 1956, er de 261 tegnet af repræsentanten.

Alle øvrige oplysninger vil kunne findes i de statistiske tabeller i beretningen.

Som sædvanlig har vi fra Helsingør magistrat modtaget et tilskud til oplysningsarbejdet.

H. Jéron.

Hjørring afdeling.

Tilgangen af nye medlemmer har tilsvaret afgang, så medlemstallet ved årets slutning omtrent er det samme som ved årets begyndelse. Det forløbne år må derfor betegnes som tilfredsstillende i betragtning af, at henimod 15 % af Hjørring bys indbyggere er medlemmer af foreningen.

I krematoriet er der foretaget 62 ligbrændinger, heraf 38 fra Hjørring købstad.

Urnehallen har været genstand for en hårdt tiltrængt istandsættelse. Ved at udrede halvdelen af den hertil medgåede udgift har Hjørring menighedsråd udvist en påskønnelsesværdig velvilje. Urnehaven er udvidet, og der er plantet nye hække på den gamle afdeling. Også hertil har kirkegården ydet en væsentlig del af udgifterne.

Menighedsrådet påtænker anlæg af en ny urnehave i et kuperet terræn, der støder op mod kirkegården. Bliver tanken realiseret, kan denne urnehave blive en af landets smukkeste.

Ejnar Mølgaard.

Holbæk afdeling.

Året 1956 har for Holbæk-afdelingen været et roligt år – dermed ikke sagt, at der ikke er arbejdet, men agitationen har ikke givet de resultater, som var ønsket.

Vedrørende den i sidste beretning omtalte nye fællesgrav er denne blevet færdig i efteråret og vil til forår og sommer fremtræde som et smukt anlæg, som vi er glade for, og som vil være en pryd for kirkegården, beliggende som den er på kirkegårdens højeste punkt med udsigt ned over denne.

Oscar Hansen.

Horsens afdeling.

Afdelingens første 11 måneder af året 1956 var præget af stagnation og svær modgang.

Vor mangeårige forretningsfører, Rasmus Kjær, blev ramt af en meget svær sygdom og døde først i december efter svære lidelser.

Vi mistede hermed en god ven og en bundsolid arbejdskraft, som vi dybt vil savne.

Den 15. november 1956 ansattes efter ansøgning forretningsfører Jacob Christensen, Kongensgade 2.

Horsens afdeling blev stiftet den 8. december 1931 som lokal afdeling med tilhørsforhold under Århus afdeling indtil april 1932, hvorefter foreningen blev selvstændig afdeling med forretningsfører W. Jacobsen som første formand.

På jubilæumsdagen modtog vi som gave fra hovedkontoret 500 kr, som vi takker meget for. De kom tilpas i den slunkne kasse.

Omkring 1. april sætter afdelingen ind med agitation for tilgang af nye medlemmer.

Vor smukke folder: »Hvad man bør vide om ligbrænding« vil blive udsendt til hver husstand i byen, og så håber vi på den store fremgang i medlemstallet.

Marinus Sørensen.

Kolding afdeling.

Vi henholder os, som tidligere år, til de statistiske oplysninger og har intet derudover at tilføje.

C. Svane.

Køge afdeling.

Køge afdeling har i det forløbne år ført en rolig tilværelse. De foregående år har jo også været gode og frugtbringende arbejdsår, der kulminerede med indvielsen af vort krematorium. Det betyder dog ikke, at der intet sker hernede. Vi har en god tilslutning i befolkningen samt et godt samarbejde både udadtil og indadtil specielt med Køge menighedsråd. Vedrørende krematoriet, der ejes af Køge menighedsråd, er der et enkelt uløst spørgsmål tilbage, nemlig et smukt tæppe til at lukke koret i kapelsalen, når en bisættelse er slut. Men i den sidste tid er der kommet skred også i dette arbejde, så der er grund til at håbe, at dette spørgsmål er løst i løbet af den kommende sommer. Skulle vi udstøde et lille suk, må det være mangelen på en mand, som er velegnet til at tegne medlemmer til afdelingen. Vi har haft stor hjælp af vor gode ven, forretningsfører Georg Währén fra Roskilde, men i den senere tid har han jo rigeligt hjemme hos sig selv.

V. Egelykke.

Salen i Køge krematorium.

Middelfart afdeling.

Året 1956 er forløbet normalt.

På generalforsamlingen, som afholdtes i marts, godkendtes beretning og regnskab enstemmigt, og alle valg var genvalg.

Den 24. juli havde afdelingen den sorg, at bestyrelsesmedlem fru Christine Jensen afgik ved døden. Hun var medstifter af afdelingen og gjorde et pænt stykke arbejde for afdelingen.

Æret være hendes minde.

Vald. Jensen.

Nykøbing F. afdeling.

Vi kan med tilfredshed se tilbage på året 1956. Man sporer stadig stor interesse for ligbrændingssagen, måtte det så i det kommende år give sig udslag i større medlemstilgang.

Vi henviser iøvrigt til de statistiske tabeller.

M. Olafsen.

Næstved afdeling.

Afdelingen afholdt sit medlemsmøde i Næstved d. 17. marts på »Bygningen«.

Efter formandens beretning aflagdes regnskab og derefter afholdtes valg. Alle valg var genvalg.

Siden 1. april har afdelingen genoptaget sin tidligere annoncering i afdelingens område i alle hovedblade og tilhørende filialblade med stående annonce hver 4. uge og således fordelt, at der i hver uge findes annonce i et af bladene.

Det er vanskeligt at konstatere værdien af en sådan annoncering, men i hvert fald har den medført indmeldelser fra områder, hvor afdelingen ikke har haft nogen repræsentation, ligesom indmeldelsernes antal har været større end i foregående år.

Fordeler man annoncerings-omkostningerne på stigningen i indmeldelsesantallet, bliver det ca. 20 kr. for hvert af disse medlemmer, altså en ret høj pris.

J. Tidemand-Dal.

Odense afdeling.

Arbejdet for tilgang af medlemmer har i det forløbne år ikke været helt tilfredsstillende grundet på mangel af agitator, men vi har nu gjort et fremstød for at få det bedret i det kommende år, og januar måned har været ret tilfredsstillende.

Afdelingen vil i år rejse den meget omtalte skulptur i urnehaven ved det gamle krematorium og det vil antagelig ske den 17. maj, st. bededag. Der vil ved denne lejlighed blive talt af biskop Øllgaard.

Det daglige arbejde går ellers støt og roligt, og vi har ret godt at bestille med bisættelser, men vi kan nok mærke, at de stadig stigende priser strammer økonomien mere og mere.

J. Christoffersen.

Randers afdeling.

Året 1956 har for Randers-afdelingens vedkommende bragt 204 nye medlemmer, og afdelingens medlemsantal er 2578 pr. 31/12 1956.

Krematoriet har beredt os den overraskelse, at der i 1956 var 154 brændinger eller mere end det dobbelte af, hvad vi turde garantere, da det i 1954 blev indviet. Af de brændte var 20 ikke medlemmer. Fra Randers by var der 127 borgere, der blev kremeret, hvilket vil sige, at ligbrændingsprocenten for købstadens vedkommende er oppe på 33, idet der ialt var 384 døde.

Vi håber i indeværende år påny at få fart i medlemshvervningen, idet vi nu, efter at hovedkontoret, fra hvilket vi iøvrigt på alle måder har fået god støtte, er blevet lovet tilskud til agentvirksomheden til tegning af nye medlemmer, og afdelingen har fået antaget en agent hertil.

Chr. Thor Møller.

Roskilde afdeling.

Afdelingen er fortsat mest optaget af at få et krematorium rejst i Roskilde. Byen er delt i 2 kirkesogne, det store domsogn og det ca. halvt så store Skt. Jørgensbjerg sogn. Domsognet har på byens største kirkegård, Østre kirkegård, et kapel fra 1885. Det er så hæsligt, mørnet og ødelagt, at byen ifølge udtalelse fra kirkegårdsbestyrelsens formand allerede i 1946 simpelthen ikke kan være det bekendt. Ca. 1938 udtalte provstesynet, at kapellet var så råddent, at træværket i det ikke kunne repareres mere.

Da vor afdeling oprettedes i 1954, rettede vi derfor en henvendelse til domsognet for at søge krematoriet rejst i tilslutning til et nyt kapel. Efterhånden som vi og vor konsulent arbejdede med sagen, stod det os mere og mere klart, at det ville have meget lange udsigter, og vi henvendte os derfor til Skt. Jørgensbjerg menighedsråd med en plan, der hurtigere, billigere og efter vor mening bedre kunne løse spørgsmålet ved tilbygning af et krematorium til det udmærkede kapel på Skt. Jørgensbjerg kirkegård. Inden vi gik i realitetsforhandlinger med Skt. Jørgensbjerg menighedsråd, henstillede vi til domsognet at bekræfte forskellige udtalelser om, at man derfra ikke havde noget imod et krematorium på Skt. Jørgensbjerg kirkegård. Svaret kom 6 uger senere som en kort meddelelse om, at der nu var udskrevet en arkitektkonkurrence om et kapelkrematorium på Østre kirkegård, altså en blank afvisning af vor henstilling om at opgive krematorieplanerne.

Roskilde er derfor i den vistnok enestående situation, at to kirkesogne arbejder uafhængigt af hinanden på at få rejst et krematorium, det ene med moralsk støtte af DL, det andet på trods af vor alvorlige henstilling om at opgive krematorieplanerne og kun hellige sig kapelbyggeriet. Den af DL støttede plan har med vor anbefaling været sendt til byrådet med anmodning om økonomisk bistand, men byen mener ikke på nuværende tidspunkt at kunne tage stilling til sagen. Man vil vente, til planerne fra domsognet er færdige, for så at vælge den fornuftigste.

Planen om tilbygning af krematorium til kapellet på Skt. Jørgensbjerg kirkegård bliver derfor nu sendt til kirkeministeriet. Det bliver da kirkeministeriet, der kommer til at afgøre, om Roskilde skal have et krematorium, som DL ikke kan anbefale, eller et andet, som DL anbefaler som bedre, billigere og hurtigere opført.

I afdelingens beretning for 1955 omtales vore henvendelser til de 2 kirkesogne om at søge anlagt urnegrave og fællesgrave på egnede steder. I Skt. Jørgensbjerg sogn tog man omgående vor henstilling til efterretning og er i fuld gang efter planer, der har været indgående drøftet med DL.

I maj 1956 opdagede domsognet, at vi aldrig havde fået svar på vor henvendelse, og kirkegårdsbestyrelsen inviterede os nu til et møde på Østre kirkegård. Her blev efter indgående besigtigelse valgt et egnet sted, og kirkegårdsbestyrelsens repræsentanter lovede os, at man omgående ville gå i gang med at udarbejde planer, som ville blive forelagt DL. Siden har vi intet hørt om sagen (medio februar 1957).

Erik Haugaard.

Hvornaar og hvor faar Roskilde sit krematorium?

Ligbrændingsforeningen ser gerne et samarbejde

Men domsognets menighedsråd har gang på gang markeret, at al indblanding fra foreningens side var uønsket, siges det i dette indlæg

»Vidunderlig fred og ro over kirkegården«

Østre kirkegård et uheldigt sted for placering af et krematorium, bemærker Dansk Ligbrændingsforenings Roskilde-afdeling

Er arkitektkonkurrencen om kapelkrematoriet en misforstaaelse?

Ligbrændingsforeningens formand imødegår menighedsrådet skarpt

Foreningen giver udtryk for, at man helst ser krematoriesagen løst på Skt. Jørgensbjerg kirkegård

Et lille udpluk af 3- og 4-spaltede overskrifter fra dagbladene i Roskilde.

Rønne afdeling.

Arbejdet i afdelingen er foregået som sædvanligt med løbende annonce i øens 3 dagblade og med lejlighedsvis besøg i hjemmene af afdelingens opkræver i Rønne, købmand C. Pihl. Tilgangen af nye medlemmer har været nogenlunde som tidligere år.

Ved generalforsamlingen afgik viceskoleinspektør P. Jensen som forretningsfører grundet det øgede arbejde ved skolen. Formanden, borgmester N. C. Nielsen, takkede Jensen for 10 års trofast og dygtigt arbejde for foreningen, hvorefter kantor Ebbe Juul Nielsen blev valgt til forretningsfører. P. Jensen blev nyvalgt som revisor. De øvrige valg var genvalg.

N. C. Nielsen.

Silkeborg afdeling.

Året har nærmest som de foregående været med jævn og støt fremgang.

Et lysbilledforedrag af konsulent Magnus Lund, afholdt i efteråret, efterfulgtes to dage senere af offentlig forevisning af krematoriet.

Det gav knap den ønskede tilgang af nye medlemmer inden årets udgang.

Dog har vi sporet en ret god interesse for ligbrændingsideen blandt byens borgere.

Bestyrelsen har besluttet at holde lignende oplysende møder til efteråret i nogle stationsbyer i vort opland.

S. F. Søndergaard.

Slagelse afdeling.

Arbejdet i afdelingen er foregået på sædvanlig måde. Afdelingen har ført nogle forhandlinger med menighedsrådet, om anvisning af et areal til en ny urnelund, da krematoriets nuværende fællesgrav ikke er tidsvarende.

Menighedsrådet har givet afdelingen løfte om et meget smukt beplantet areal, som forventes taget i brug først på sommeren som urnelund.

Niels Møller.

Struer afdeling.

Afdelingen havde den 23. februar 1956 eksisteret i 25 år. Kontorchef Pernov havde gjort os den glæde at komme til stede og repræsentere hovedforeningen ved jubilæumsfesten, der af forskellige grunde først blev afholdt den 25. september. Ved festen holdt skolebestyrer Magnus Lund et offentligt foredrag, ledsaget af lysbilleder fra krematorier og urnehaver. Byens menighedsråd og byrådet var inviteret til jubilæumsfesten, og det var os en glæde, at en stor del af de indbudte var kommet til stede og med interesse påhørte Magnus Lunds inciterende foredrag. At vi allerede har mærket øget interesse for ligbrændingssagen og modtaget flere nyindmeldelser, der formentlig må skyldes foredraget og presseomtalen derefter, noterer vi med glæde. Dansk Ligbrændingsforenings pjece: *Hvad man bør vide om*

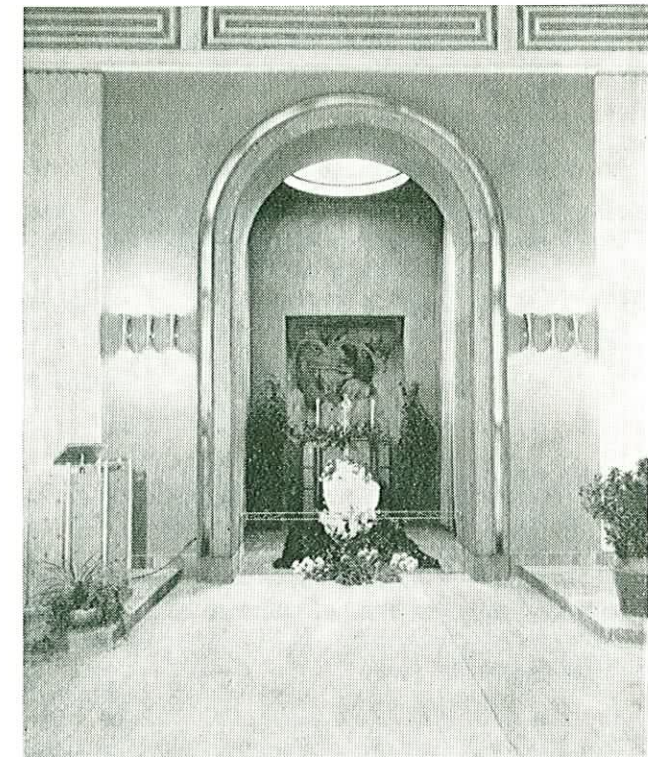
ligbrænding var forud for foredraget omdelt til samtlige husstande i Struer og omegn på hovedforeningens foranstaltning.

Vi omtalte i sidste årsberetning, at der var sikret et areal på Struer kirkegård til en fællesplæne. Arbejdet med anlæg af plænen påbegyndes nu i foråret 1957, og vi håber, at resultatet må blive smukt og i alle måder tilfredsstillende.

Hagbar Hansen.

Svendborg afdeling.

Anlægget af det i sidste årsberetning omtalte areal på 2604 m², som Svendborg kirkegårdsbestyrelse har indkøbt til udvidelse af urnelunden, er nu på det nærmeste fuldført og beregnes indviet i det tidlige forår 1957. Arealet skal hovedsagelig anvendes til fællesgrav, der vil blive af større format, end man er vant til herhjemme. Til sammenligning kan nævnes, at Bispebjerg fællesgrav er på 946 m². Anlægget tegner meget smukt og vil

Fra den nymonterede kapelsal i Svendborg krematorium. Den nye talerstol og den nye egetræsindfattede korbue med skjulte lyskilder.

komme til at virke som tilskyndelse til forøget brug af fællesgraven. Men allerede nu spores den meget store interesse, byens borgere har i det nye anlæg, der går i et med den i 1951 indviede ret store urnelund, således at det samlede anlæg nu er på lige ved 5000 m². Det vil hver dag på de besøgende som kirkegårdens smukkeste del virke for overgang fra kistegrav til askegraven.

I forbindelse med afdelingens årsmøde, der var henlagt til Faaborg (af agitationsmæssige grunde afholder afdelingen årsmøderne skiftevis i amtets forskellige byer og større landsbyer), holdtes forud for generalforsamlingen offentligt lysbilledforedrag. Tilslutningen var så stor, at flere tilhørere måtte stå op.

Vort energiske bestyrelsesmedlem i Faaborg, købmand Chr. Andreasen, udfolder stadig en efterlignelsesværdig iver for tilslutning i Faaborg til DL og for opførelse af krematorium i byen. Resultatet er strålende. 14,5 % af byens indbyggere er medlemmer af DL, og Faaborgs brændingsprocent blev 37,6. Resultaterne hører i sig selv til landets bedste, men de er endnu mere bemærkelsesværdige, når man holder sig for øje, at byen ikke selv har krematorium.

71 landboere blev i 1956 ført til Svendborg krematorium. Tallet er stadig stigende.

Magnus Lund.

Sønderborg afdeling.

Afdelingen har i det forløbne år arbejdet støt og roligt, uden at vi dog nåede de 500 medlemmer, vi havde stilet efter. Forhåbentlig vil det stadig lykkes os at tegne nye medlemmer, så vor procentdel af byens befolkning kan øges. Det går lidt tungt, men vi fortsætter arbejdet, og vor forretningsfører har den bedste kontakt med alle medlemmerne og med myndighederne.

Anders Andersen

Vejle afdeling.

Året 1956 er forløbet med forhandlinger og møder vedr. krematoriebyggeriet her i byen. – Efter den sidste sammenkomst ved besigtigelsen af Randers-krematoriet og de her faldne udtalelser, tror jeg at kunne udtale, at menighedsrådets udvalg er kommet sagen betydelig nærmere, således at diskussionen for eller imod er afsluttet, og at vi i året 1957 kan få begyndt på byggeforberedelserne, som jo ikke er en enkelt mands sag, men en sag til gavn for hele byen.

Vilhelm Høgsted.

Viborg afdeling.

Vi har længe i det små arbejdet på at få vort opland med i ligbrændingssagen, og talrige samtaler viser, at hvert sogn har mindst eet menne-

ske, der interesserer sig. Det var derfor med stor forventning, vi sidste generalforsamling inviterede pastor Richard Sørensen fra Lukaskirken i Århus til at holde foredrag om kirkens stilling til ligbrænding. Mødet var pænt besøgt, men for os at se var ikke en eneste præst til stede, selv om vi havde sendt samtlige invitation. Vi har derefter fornylig med provst Raldis tilladelse udsendt hans radioforedrag om ligbrænding til samtlige oplands- og by-præster sammen med D.L.s brochurer, og nogle få har allerede udtrykt, at de var glade for at have konkrete oplysninger at kunne fremlægge, hvis landboere henvendte sig til dem desangående. Vi regner nu sikkert med, at det skal lykkes os også at få oplandet i tale gennem præsternes forstående mellemkomst, så vi, når det nye byråd næste år skal vælges, med et anseligt medlemstal kan slutte op bag menighedsrådets fornyede energiske henvendelse om snarlig etableret lige ret for begge begravelsesformer, jordbegravelse og ligbrænding manifesteret i opførelsen af et krematorium i Viborg.

Esther Himmer.

Oversigt over provinsafdelingernes driftsregnskaber for året 1956.

Afdeling	Indtægter									
	Overf. fra forrige år	Indskud å. kr. 2,—	Kontingent	Lig- brending	Renter	Diverse indtægter	Overskud ejendomme	Tilskud fra hovedforen.	Tilskud fra byråd	Overf. fra kapitalkonto
Aabenraa		94,00	10762,25	16415,84	5,83					
Aalborg		392,00	79890,35	162466,05	37,37					2402,81
Århus		272,00	61445,35	175511,46	44,15					
Esbjerg		100,00	7748,60	22108,42	2,08			300,00		341,41
Fredericia		68,00	6972,65	8747,85	0,83			300,00		
Frederikshavn ..	223,23	116,00	5545,30	2163,50	5,10			453,00	250,00	
Helsingør		496,00	16862,55	28236,38	97,52			500,00		
Hillerød		80,00	5825,90	10980,71	11,59					
Hjørring		80,00	10576,25	25937,86	38,96	90,85				
Holbæk		132,00	8250,35	28526,55	405,86					
Horsens		166,00	14800,65	29361,05	28,16					502,00
Kolding		76,00	12873,40	44108,57	32,74	413,60				
Køge		164,00	10029,40	15776,75	152,26					
Middelfart		34,00	3442,05	4620,50	110,20	200,60		500,00		
Nykøbing F.		224,00	20812,00	45596,25	167,53	21,25		300,00		
Næstved		316,00	17516,30	48488,88	264,99	468,00				
Odense		358,00	35260,80	64629,81	378,93	1000,00 ²⁾	1037,72	4000,00 ³⁾	500,00	373,63
Randers		396,00	14920,30	32270,24	1,37					
Roskilde		248,00	17904,30	22750,50	47,12	47,46		900,00		
Rønne		100,00	6019,75	6364,60	104,30					
Silkeborg		96,00	9186,20	16587,53	32,47	368,30		1400,00		
Slagelse		178,00	16315,15	45391,85	697,81	56,80				
Struer		68,00	9138,55	9534,10	8,93					
Svendborg		280,00	21166,55	16248,00	89,90					
Sønderborg		66,00	3568,45	2092,00	2,88	150,60		500,00		
Vejle		68,00	3907,45	10537,25	11,77	21,00		500,00		
Viborg		46,00	5483,35	1245,00	112,92			300,00		

¹⁾ Aalborg afdeling: Indtægt vedrørende columbariet og krematoriet.

²⁾ Odense afdeling: Tilskud fra typograf O. Hansen til skulptur i fællesgraven.

³⁾ Odense afdeling: Tilskud fra hovedforeningen til skulptur i fællesgraven.

Afdeling	Udgifter								
	Kontingent til hovedforen.	Lig- brending	Agitation	Husleje og kontoromk.	Lønninger	Møder	Diverse udgifter	Afskriv- ninger	Overført til kapitalkont. el. næste år
Aabenraa	8394,69	15919,08	384,31	1008,55	1116,95	114,70	145,00	65,00	129,64
Aalborg	63206,47	126099,48	3150,65	15540,91	25508,55	2054,47		7093,79	15599,28
Århus	49154,73	158776,27	767,45	8393,87	22500,00	83,45			
Esbjerg	6154,83	21186,95	105,15	1339,92	815,55	133,15	121,55		102,00
Fredericia	5637,27	8195,35	347,50	1424,30	667,47	158,85			
Frederikshavn ..	4328,99	1531,04	462,90	414,58	569,13	133,55	10,00	82,05	820,89
Helsingør	13505,19	25425,33	659,00	3994,80	1811,00	265,97			734,16
Hillerød	4588,22	10406,11	77,42	133,99	1156,59	14,30	125,00		896,57
Hjørring	8368,15	23056,21	856,31	998,85	1263,62	146,05	643,40 ¹⁾		1391,33
Holbæk	6411,88	25383,05	457,50	718,99	1080,01	715,10			2548,23
Horsens	11718,57	28941,40	805,85	1091,12	1823,82	233,80	243,30		
Kolding	10379,15	33323,54	208,62	3457,62	4150,00	189,40			5795,98
Køge	8005,32	13756,50	70,00	817,38	1626,00	288,10	332,00		1227,11
Middelfart	2705,35	4349,15	215,73	307,90	188,78	123,20			1017,24
Nykøbing F.	16935,00	34351,16	1469,21	2821,15	8825,00	390,66	692,63 ²⁾		1636,22
Næstved	14483,94	44000,37	1667,80	1572,57	1846,85	904,45	287,70	50,00	2240,49
Odense	28250,59	49526,01	3246,54	3994,30	13487,75	1147,10	6286,60 ³⁾	1600,00	
Randers	11647,21	26491,74	2685,07	2894,18	655,52	143,31	222,11		2848,77
Roskilde	14157,50	19403,00	683,80	1620,54	1790,52	406,00	65,00	284,34	3486,68
Rønne	4844,78	5995,60	315,20	127,50	908,64	49,85	69,80		277,28
Silkeborg	7391,66	12980,60	536,89	957,38	918,62	727,88	560,35		1828,82
Slagelse	12898,17	42746,99	259,00	1829,69	2400,00	446,80	2324,75		45,71
Struer	7684,92	9093,68	1080,37	934,35	666,67	155,50			590,89
Svendborg	16836,19	10842,50	842,68	3992,93	3493,95	597,03			1179,17
Sønderborg	2836,66	2000,50	12,00	312,60	600,65	9,20	161,60		446,72
Vejle	3157,31	9300,30	204,20	282,10	390,73	91,94	23,60		1595,29
Viborg	4417,13	10355,00	95,00	346,62	519,99	191,97		86,50	495,06

¹⁾ Hjørring afdeling: Andel i hovedreparation af urnhallen kr. 532,53.

²⁾ Nykøbing F.: Inclusive flytteomkostninger.

³⁾ Odense afdeling: Skulptur i fællesgraven kr. 6000,—.

Oversigt over provinsafdelingernes status pr. 31. december 1956.

Afdeling	AKTIVER				PASSIVER					
	Kasse-, bank- og girobehold.	Beholdn. af kister, ligtøj, urner m. m.	Udestående fordringer	Ejendomme	Rustvogn, inventar	Ikke betalte leverandører	Prioriteter og lån	Hemlagt	Kapital-konto	Overført til næste år
Aabenraa	43,98	600,00	1057,48		585,00		500,00		1656,82	129,64
Aalborg	8449,59	7117,25		447095,02 ¹⁾	19270,29		286390,57	1750,00	193791,58	
Århus	5576,23		1342,25						6918,48	
Esbjerg	288,00								186,00	102,00
Fredericia	330,30	468,00			300,00	280,80			817,50	
Frederikshavn ..	602,94	300,00			738,45				1038,45	602,94
Helsingør	6383,62								5649,46	734,16
Hillerød	1220,94		882,10			493,00			1610,04	
Hjørring	3835,48	512,00	619,60			624,00			3951,75	391,33
Holbæk	11865,50	249,00	933,85		25,00				12525,12	548,23
Horsens	615,23		729,10						1344,33	
Kolding	6186,52	1800,00			1,00				7987,52	
Køge	6157,82	550,00							5480,71	1227,11
Middelfart	5553,32	688,00							4723,08	1017,24
Nykøbing F.	8069,02	1134,00	998,20			501,00			8565,00	1636,22
Næstved	9763,01	1934,38	1007,00		500,00				12963,90	240,49
Odense	17282,81		4234,13	60000,00			39102,85		47224,09	
Randers	897,80	1416,00			4810,00				723,12	2848,77
Roskilde	5140,88	626,60	3145,74		3237,35	2375,00			6639,04	
Rønne	3504,68		703,50		1137,36	969,30			3227,40	277,28
Silkeborg	2323,32				1000,00				2724,68	1828,52
Slagelse	19322,71	1348,25	3107,50		2000,00				20790,57	45,71
Struer	934,36	14,00				3900,00	1042,18		357,47	590,89
Svendborg	2716,62								1537,45	1179,17
Sønderborg	627,61								180,89	446,72
Vejle	1606,56								1011,27	595,29
Viborg	2591,02				778,50				2874,46	495,06

1) Aalborg afdeling: Ejld. Strandvejen 1 kr. 310.000,—, dennes centralvarmeanlæg kr. 20.770,02, krematoriet kr. 35.000,—, columbariet kr. 48.500,— og urnegrave kr. 32.825,—.

Medlemsstatistik for året 1956.

Afdeling	Medlems- antal d. 1/1	Nyind- meldte	Døde	Medlems- antal d. 31/12	Deraf boende i afdelings- byen	% af byens indbyggere
Aabenraa	987	56	21	1002	515	3,7
Aalborg	22102	293	317	21718	17047	20,3
Århus	14004	172	269	13624	10135	8,5
Esbjerg	1886	52	38	1893	1780	3,5
Fredericia	1040	37	21	1071	1053	3,7
Frederikshavn ..	1080	87	13	1152	973	4,7
Helsingør	2616	322	54	2924	2459	10,0
Hillerød	1014	41	25	1039	474	3,0
Hjørring	2358	48	39	2319	2144	14,5
Holbæk	2117	77	52	2108	1342	8,8
Horsens	3391	87	68	3352	3210	8,8
Kolding	2491	47	70	2542	2400	7,3
Køge	1343	86	26	1357	913	7,8
Middelfart	721	17	15	720	614	7,0
Nykøbing F.	2908	122	89	2920	1085	6,3
Næstved	2122	164	73	2202	1143	6,0
Odense	7627	190	131	7597	7000	6,6
Randers	2584	204	47	2578	2425	6,1
Roskilde	2214	126	49	2242	1937	6,7
Rønne	987	61	27	1013	741	5,7
Silkeborg	1239	51	31	1261	1056	4,3
Slagelse	3412	94	88	3143	1980	8,6
Struer	1278	37	21	1287	332	4,1
Svendborg	4656	150	116	4685	2528	11,0
Sønderborg	410	36	8	458	402	2,2
Vejle	680	34	17	705	656	1,9
Viborg	500	27	5	522	511	2,3
København	107624	6282	2415	108943	101433	10,2

Ligbrændinger i Danmark indtil udgangen af 1956.

Krematorium	Taget i brug	Før 1951	1951	1952	1953	1954	1955	1956	Ialt
København									
Bispebjerg*) ..	9/1 1908	65819	3551	3709	3790	3824	3984	3955	88632
Søndermark	21/9 1929	17120	1540	1706	1721	1797	1784	1921	27589
Sundby	15/11 1931	5033	626	736	724	750	787	875	9531
Mariebjerg	4/11 1936	2811	394	412	517	546	529	620	5829
Århus	10/1 1923	4039	363	395	379	438	447	479	6540
Slagelse	9/9 1926	1323	96	87	103	129	136	116	1990
Rønne	8/1 1928	342	23	30	27	33	40	46	541
Nykøbing F.	27/11 1931	1008	93	77	97	140	119	125	1659
Aalborg	27/11 1931	4029	340	378	386	372	367	409	6281
Svendborg	30/1 1932	1726	165	166	147	187	206	214	2811
Kolding	18/9 1933	1613	152	164	147	148	164	172	2560
Næstved	28/9 1933	796	97	85	86	106	104	121	1395
Holbæk	22/11 1934	585	61	73	74	70	76	78	1017
Odense	22/11 1934	1789	187	287	265	294	325	331	3478
Struer	12/4 1935	228	14	4	33	31	34	37	381
Helsingør	16/10 1935	973	106	102	111	120	118	130	1660
Esbjerg	22/2 1939	407	32	55	56	48	55	53	706
Horsens	1/6 1939	574	84	83	90	79	87	107	1104
Nakskov	25/2 1941	228	51	46	67	82	64	89	627
Silkeborg	9/10 1945	89	34	61	52	37	39	53	365
Hjørring	7/12 1951		7	49	51	58	68	62	295
Aabenraa	22/5 1952			23	40	56	57	52	228
Randers	15/2 1954					85	113	154	352
Køge	11/6 1954					30	87	77	194
Tilsammen		110532	8016	8728	8963	9460	9790	10276	165765

*) Da Bispebjerg krematorium toges i brug, nedlagdes Nylandsvejs krematorium, hvor der fra 13. januar 1893 til 31. december 1907 foretoges 547 brændinger, som er medregnet i det under Bispebjerg anførte tal.

Ligbrændinger i forhold til samtlige dødsfald 1916—1956.

Året	København			Hele landet		
	Antal døde	Heraf brændt antal	pct.	Antal døde	Heraf brændt antal	pct.
1916	7770	206	2,6	39265	311	0,8
1926	7055	810	11,4	38093	1223	3,2
1936	7683	2050	26,7	41016	3460	8,4
1946	8490	3522	41,5	42101	6582	15,6
1956	7667	4738	61,8	39695	10269	25,9

Ligbrændinger i 1956
og brændingsprocenten i krematoriebyerne.

Krematoriet i	Brændinger i 1956	Heraf ikke-medl.		Døde i krematoriebyen	Heraf ligbrændt	
		antal	pct.		antal	pct.
Aabenraa	52	23	44,2	126	22	17,4
Aalborg	409	99	24,2	731	302	41,3
Århus	472	208	43,5	987	358	36,3
Esbjerg	53	19	35,8	412	44	10,7
Helsingør	130	77	59,2	241	90	37,3
Hjørring	62	12	19,4	169	38	22,5
Holbæk	78	25	32,1	145	39	26,9
Horsens	107	51	47,7	397	78	19,6
Kolding	172	53	30,8	283	90	31,8
Køge	77	42	54,5	83	41	49,4
Nakskov	89	53	59,5	183	80	43,7
Nykøbing F.	125	73	58,4	185	65	35,1
Næstved	121	52	42,9	180	67	37,2
Odense	331	200	60,4	803	257	32,0
Randers	154	20	12,9	384	127	33,1
Rønne	46	18	39,1	139	25	18,0
Silkeborg	53	23	43,4	192	53	27,1
Slagelse	116	37	31,9	220	50	22,7
Struer	37	17	45,9	77	7	9,1
Svendborg	214	96	44,9	206	87	42,2
Stor-København	7371	4918	66,7	10130	6299	62,2

Urneanbringelse i krematoriebyerne i 1956.

	I urne- mur el. urnehal	I kiste- grav- steder	I urne- grav- steder	I fælles- grave	Ialt
Aabenraa	2	11	8	1	22
Aalborg	63	134	124	26	347
Århus	5	176	152	59	392
Esbjerg	9	26	5	6	46
Helsingør	—	28	44	10	82
Hjørring	13	26	13	—	52
Holbæk	—	19	14	12	45
Horsens	10	72	8	17	107
Kolding	6	62	2	7	77
Køge	—	15	20	8	43
Nakskov	—	33	45	3	81
Nykøbing F.	8	32	14	20	74
Næstved	7	27	21	20	75
Odense	—	107	129	29	265
Randers	5	40	38	12	95
Rønne	2	13	15	—	30
Silkeborg	15	16	8	3	42
Slagelse	11	16	19	11	57
Struer	—	3	4	—	7
Svendborg	17	41	37	24	119
København	420	1078	1742	1691	4931
Frederiksberg ..	91	342	482	437	1352
Gentofte	—	226	144	74	444

Afdelingernes medlemsantal 1947—1956.

Afdeling i	Stiftet år	Medlemsantal ved udgangen af året									
		1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956
København ..	1881	90502	94636	99553	101863	103931	105780	107530	106388	107624	108943
Kolding	1914	4346	3475	3390	2750	2725	2672	2649	2716	2491	2542
Odense	1915	6701	7003	7119	7215	7378	7421	7526	7591	7627	7597
Århus	1917	12505	13004	13347	13607	14096	14474	14892	14544	14004	13624
Aalborg	1918	16891	17185	18712	20788	20930	21502	21827	22309	22102	21718
Slagelse	1922	3671	3882	3822	3814	3805	3809	3700	3676	3412	3143
Nykøbing F.	1924	2547	2514	2575	2626	2742	2837	2863	2867	2908	2920
Helsingør	1924	2984	3241	3273	3313	3302	3305	2666	2658	2616	2924
Rønne	1926	767	785	794	821	867	912	953	974	987	1013
Holbæk	1927	1432	1459	1507	1547	1579	1690	1924	2091	2117	2108
Esbjerg	1927	1701	1771	1809	1818	1859	1879	1887	1932	1886	1893
Svendborg	1930	4423	4513	4523	4520	4501	4507	4547	4604	4656	4685
Struer	1931	1147	1173	1202	1235	1213	1251	1209	1290	1278	1287
Horsens	1932	2858	3081	3145	3304	3379	3471	3451	3395	3391	3352
Næstved	1933	1900	1954	1994	2023	2036	2107	2156	2043	2122	2202
Åabenraa	1934	749	782	664	690	685	746	854	917	987	1002
Hjørring	1936	2323	2525	2642	2723	2761	3351	2375	2392	2358	2319
Randers	1941	824	883	890	978	1011	1129	1372	2252	2584	2578
Silkeborg	1943	617	664	1043	1140	1165	1179	1168	1217	1239	1261
Middelfart	1946	479	568	596	624	648	671	671	696	721	720
Fredericia	1948		841	1053	1031	1023	1031	1015	1024	1040	1071
Sønderborg ..	1949			267	271	283	301	355	396	410	458
Vejle	1950				612	630	654	681	670	680	705
Viborg	1950				125	152	216	341	445	500	522
Køge	1951					327	589	675	1202	1343	1357
Hillerød	1953							912	971	1014	1039
Frederikshavn	1953							1044	1059	1080	1152
Roskilde	1954								2110	2214	2242
Tilsammen ..		159367	165939	173920	179438	183023	187484	191248	194429	195391	196377

Provst N. J. Ralds foredrag i radioen d. 26. nov. 1956.

*Vore to begravelsesformer,
jordbegravelse - ligbrænding*

Provst N. J. Rald.

den livsanskuelse eller de følelser, som besjæler en, men her skal tales om de to begravelsesformer, som vi rent faktisk har i vort land, og som har det praktiske formål at fjerne det døde legeme ved at tilintetgøre det enten ved en årrække i jorden eller kortere og mere effektivt ved brænding. Formålet er i begge tilfælde legemets tilintetgørelse.

Ligbrænding eller balfærd er gammel begravelsesskik i Danmark. Gamle gravfund viser, at den nåede sit højdepunkt i bronzealderen. Jordbegravelsen blev derefter – inden kristendommens indførelse – den dominerende begravelsesform og vedblev at være det efterhånden ganske enerådende, indtil ligbrænding eller kremation i moderne tid brød igennem i den vestlige kulturverden. Man kan derfor med en vis sandhed sige, at ligbrænding er en gammel hedensk skik, men man kan ikke påstå, at det var kristendommens indførelse, der afskaffede den. Man kan endvidere sige, at i alle de århundreder, hvor samfundene var små, befolkningstætheden ringe og kirken og kulturlivet var vævet ind i hinanden på en måde, som vi delvis må se bort fra i dag, betød kirken og kirkegården som Guds ager et fredfyldt og pietetsfuldt indslag i kulturbilledet, et centrum, hvor slægtens sammenhæng klart kom til orde.

Årsagen til, at der skete en forandring, hænger sammen med, at problemerne ændredes på de lige anførte punkter, men den er først og fremmest at søge i den frembrydende hygiejnes uomgængelige krav. Det er underligt nok at tænke sig, at vi ikke skal så forfærdelig langt tilbage i tiden for at møde en himmelråbende ukyndighed på hygiejnens område. Atter her kan vi knytte til både ved livets begyndelse og afslutning, hvad børnedødeligheden i tidligere tider taler om sammen med de i hygiejnisk henseende skandaløse forhold, som især byernes kirkegårde frembød. Ingen vil i dag nægte det nødvendige ved at beskærme kommende liv mod bakteriers infektion, rimeligt må det da være at anvende den samme betragtning, når det gælder de døde legemers tilintetgørelse. Jeg skal forså Dem for drastiske beskrivelser af tidligere tiders kirkegårde f. eks. under epidemier. Jeg skal kun gøre opmærksom på, at selv i dag er det en uomstridelig kendsgerning, at legemet ikke er formuldet, når gravstedsfristen udløber, og ny begravelse skal finde sted i de gamle grave. Derfor er ordet gravfred ikke berettiget, hvis man derved forstår, at der ikke bør røres ved en grav, før processen er fuldbjort. Skal gravfred gennemføres, måtte ethvert menneske have sit eget urørlige gravsted fra sin død til opstandelsens morgen. Det lader sig rent praktisk ikke gennemføre. Man har heller aldrig hævdet, at det kunne lade sig gøre. Jorden på vore kirkegårde kommer stadig i brug igen, vore legemer ligger ikke og venter, de er helt eller delvis borte, og den proces, der fører til opløsningen, har intet formildende præg over sig. Bakteriologi og anden videnskab protesterer, den æstetiske sans protesterer, respekten for mennesket protesterer.

Man kan så mene af følelsesbetonede eller religiøse årsager, at sådan må det alligevel være, og jeg respekterer denne følelse og ønsker i et land, hvor alt diktat er os en vederstyggelighed, absolut ingen tvang, når det gælder om at vælge begravelsesform.

Årsagen til ligbrændingens genindførelse var som sagt at søge i de hygiejniske synspunkter, derfor var det også naturligt, at fremragende læger kom til at spille den afgørende rolle i ligbrændingens historie. Den er ikke så gammel her i landet. Den er for at sige det ganske nøjagtigt 75 år gammel. Den mand, der gennem sine studier af smittebærende vand fra dårligt anlagte kirkegårde kom til at bære sagen frem, var professor, dr. med. F. E. Levison, og som det andet lægenavn vil jeg nævne professor, dr. med. Knud Secher, gennem 33 år formand for Dansk Ligbrændingsforening. Disse to navne borger for, at det var de hygiejniske betragtninger, der var årsagen til, at vi nu har to begravelsesformer i vort land. Initiativet kom ikke fra lovgivningsmagts side, men som så ofte ad privat vej, og så kostede det en ret lang kamp for at få lovgivningsmagten med til det nye og naturligvis en endnu længere kamp at få kirkens billigelse. På disse punkter har ligbrændingsspørgsmålet måttet dele skæbne med talrige andre fremskridt. Men hvorfor dvæle særligt ved overstandne besværligheder, det er sikkert mere værd at give en skildring af, hvordan sagen ligger i dag.

Vi kan da fastslå, at vi har to ligeberettigede begravelsesformer, jord-

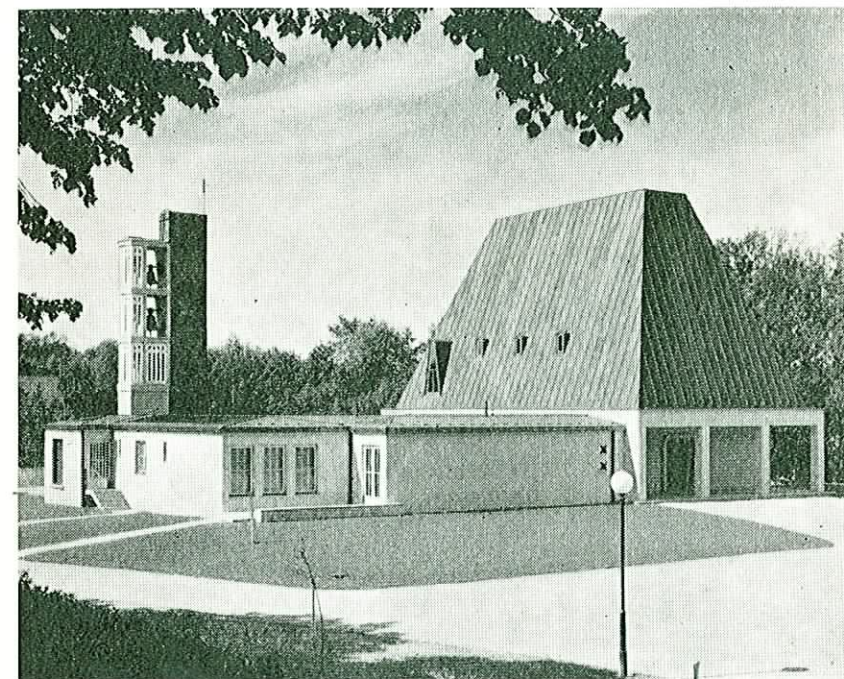
begravelse og ligbrænding. De er efter loven ligeberettigede, og man må ikke lade sig narre af, at der for at bruge ligbrænding skal foreligge en bekræftet mundtlig udtalelse fra afdøde, om at ligbrænding ønskes. Når der er to begravelsesformer, siger det sig selv, at der må træffes et valg, og at dette valg bør træffes af den pågældende selv. Det er da også ganske i sin orden, at man træffer det valg ved at tilkendegive, at man ønsker den form, der er den nyeste. Uden denne tilkendegivelse har man altså valgt jordbegravelsen. Folk må derfor gøre sig den ulejlighed at træffe deres valg, mens tid er. Gør de det, kan man med fuld ret hævde, at begge former er ligeberettigede. Lovgivningen stiller borgerne frit, de kan vælge. Men vi må vel i denne sammenhæng sige et par ord om kirkens stilling. Jeg tør ikke sige, at modstanden er hørt op, og jeg kan endda pege på et enkelt punkt, hvor ligbrænding kirkeligt er stillet ringere end jordbegravelse, idet det nemlig er sådan, at folkekirkens præster ikke er forpligtede til at medvirke på krematorier, selv når det drejer sig om folkekirkens medlemmer. Denne bestemmelse giver præsterne samvittighedsfrihed, og den udsprang af den modsætning, der fra kirkens side føltes mellem ligbrænding og gammel kristelig tradition ved gravlægning. Man kan tage sig dette forbehold let, da praksis viser, at der så vidt mig bekendt ikke findes en præst, som nægter at medvirke. Udviklingen har ordnet spørgsmålet, og selv om man hist og her kan fornemme dønninger af gammel strid, er det dog vel kun et spørgsmål om forholdsvis kort tid, inden disse også har lagt sig. At romerkirken stiller sig anderledes, er en anden sag, men den har ikke større praktisk betydning i vort land.

Man kan altså vælge frit, idet man blot, når man skal ordne bisættelsen, giver besked om afdødes ønske. Man kan også træffe dette valg ved at være medlem af ligbrændingsforeningen, hvorved man tillige ordner omkostningerne på forsikringsmæssig basis. De hygiejniske og æstetiske fordele ved ligbrænding er indlysende, de økonomiske ligeledes både for det enkelte menneske og for det samfund, der har behov for at spare den dyre jord, hvor spares kan, og så må man føje til, at det arbejde, der i dag gøres for, hvad man kalder kirkegårdskultur, og som i høj grad er prisværdigt, fordi det både er smukt og rigtigt at værne om vore minder, som regel går hånd i hånd, når det gælder kistebegravelser og urnenedsættelser. Men lad os komme til et par tal for at belyse stillingen i dag. Jordbegravelserne er stadig langt i overvægt, idet kun godt 25 % af samtlige begravelser er ligbrændinger, men det kan dog føjes til, at Danmark har førerstillingen i verden hårdt trængt af England og Schweiz. Denne procentfordeling er højst uensartet i by og på land. I hovedstadsområdet er ligbrændingsprocenten over 60 og mange steder på landet overordentlig lille. Dette hænger sammen med to ting, for det første at vort lands 24 krematorier udelukkende ligger i købstæderne, og for det andet at den kirkelige tradition selvfølgelig er stærkere på landet end i byerne. Men linjen er støt opadgående, hvad ligbrænding angår. Lad os tage tallene med ti års mellemrum. Ligbrændingsprocenten var for hele landet 1915 0,6, 1925 2,6, 1935 8,1, 1945 15,7 og 1955 25,3. Hvor hastigt stigningen vil

ske, kan ingen vide, vi kan kun konstatere, hvilken vej udviklingen går, men vi kan med rette i dag hævde, at vi har to begravelsesformer i vort land, og at de er ligeberettigede. Vi kan hævde, at lovgivningen har fulgt efter borgernes interesser, og at kirken om end i sindigere tempo er fulgt med, så begravelsesformen ikke på forhånd siger os noget som helst om afdødes kirkelige opfattelse, og at kirken ikke ud fra begravelsesformen giver sig af med at mene noget om det evige livs afhængighed af vore tilintetgørelsesformer.

Jeg indrømmer, at der er mange ting, som det er glædeligere at beskæftige sig med end vore to begravelsesformer, men på den anden side opnår vi jo aldrig noget ved at skjule kendsgerningerne for os selv, og det gamle ord om, at der er een tid til at fødes og een tid til at dø, slår til. Vi kan derfor dårligt undlade at tage de praktiske spørgsmål, der melder sig i anledning af døden, op til en alvorlig, ærlig og saglig overvejelse. Vi skal træffe et valg for os selv og vore kære, vi skal vælge den form, der forekommer os at være den bedste, når alle hensyn er taget i betragtning både af følelsesmæssig og samfundsmæssig og økonomisk art. I øvrigt skal vi ikke skændes om disse ting, men tale om dem i den tolerances ånd, som ærbødighed for liv og død kræver, og mødes i bestræbelsen for, at tilhængere af begge begravelsesformer ønsker at fremme skønhed og kultur på vore kirkegårde og i vore urnelunde. Udviklingen vil vise, om ligbrændingens opadgående linje vil fortsætte i samme tempo. I dag kan vi konstatere, at vi efter 75 års brydninger i alt væsentligt er nået frem til to ligeberettigede begravelsesformer.

N. J. Rald.

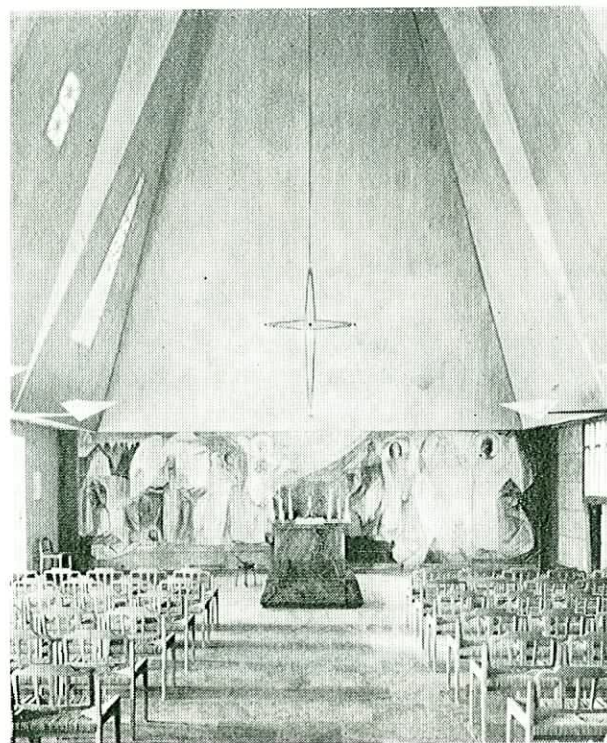
Krematoriet i Motala.

Fra udlandet.

Ved Magnus Lund.

I beretningen for 1955 fik nogle af de lande, der på vort område står os særligt nær, en udførlig omtale, hvorfor vi i år kan nøjes med at anføre nogle få fakta.

Sverige. Det går stadig stærkt fremad i Sverige. For 1956 blev den svenske brændingsprocent 22,3, men man kan regne med, at havde de svenske krematorier ligget omtrent lige så tæt som de danske, havde procenten været meget højere. Dette fremgår skønsmæssigt deraf, at de svenske krematoriebyer kan opvise en gennemsnitsprocent på 52,7, uden at Stockholm har en så dominerende indflydelse på denne procent, som København har på den tilsvarende danske. I Sverige falder kun 41,9 % af samtlige brændinger på hovedstaden, medens i Danmark de 71,8 % falder på København. 19 krematoriebyer har en brændingsprocent på over 50 og syv ligger lige i nærheden af 50 %. Enkelte byer ligger meget højt

Salen i Motala krematorium

med procenten. Således blev af 179 afdøde i Sandviken kun de 16 jordbegravede, og byens brændingsprocent blev således 91,1! Formodentlig den højeste i Europa.

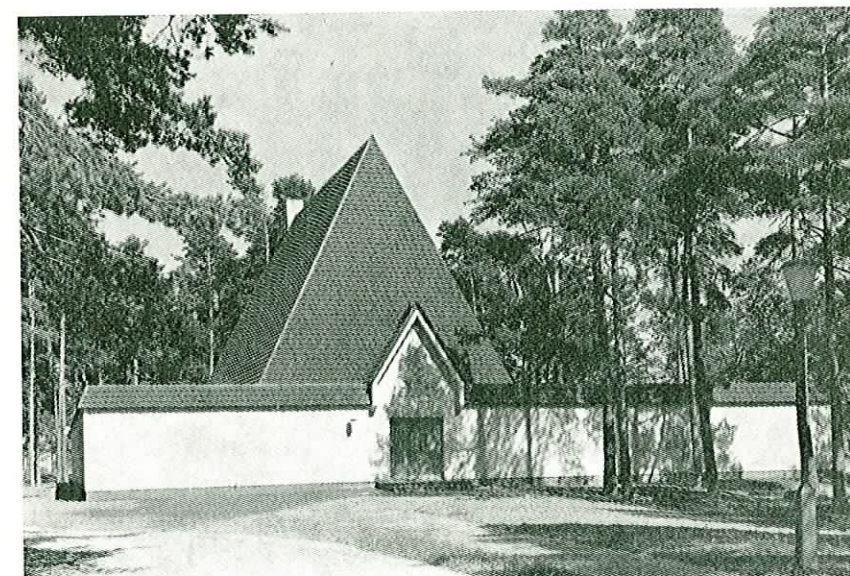
Sverige har fået indviet 6 nye kapelkrematorier i 1956, og alle er de, hvad man kunne kalde pragtbygninger med rig kunstnerisk udsmykning. Byggesummerne svinger da også mellem godt ½ million svenske kroner og 1½ million. Blandt de nye kapelkrematorier er også de to i byerne Höganäs og Ängelholm, små købstæder med henholdsvis godt 7000 og ca. 11.500 indbyggere. Begge byer har kun ringe afstand fra Hälsingborg og en indbyrdes afstand af kun 25 km. Ikke desto mindre har Höganäs bygget et kapelkrematorium til godt ½ million svenske kroner, og Ängelholm et til ca. 875.000. Man må beundre svenske byers offervilje, når det gælder kapelkrematorier.

England. Også England fortsætter sin march fremad. I 1956 er indviet ikke mindre end 17 nye og i størrelse meget anseelige krematorier. På en dansker gør det et dybt indtryk at læse, hvorledes flere af de engelske

biskopper i deres indvielsestaler giver udtryk for deres personlige tilslutning til ligbrænding.

Ved udgangen af 1956 havde England 99 krematorier i brug, og der blev i årets løb udført 153.238 kremationer. Brændingsprocenten steg fra 24,37 i 1955 til 26,27 i 1956.

På grundlag af tidligere foretagne officielle beregninger opgør Pharos besparelserne for offentligheden for det forløbne år takket være de 153.238 kremationer til 152 acres land og 750.000 pund sterling. Omsat i dansk målestok giver det godt 60 ha og godt 14½ million kr.

Krematoriet i Larvik.

Norge. Lagdommer Erling Ringheim har efterfulgt afdøde kirkeværges Ludvig Hansen som formand for Norsk Kremasjons Forening.

Medlemsskab af foreningen byder ikke på nogen økonomisk fordel, men er af ren ideel karakter. Kontingentet er 5 kr. en gang for alle. 94 indmeldte sig i 1956, og det samlede medlemstal er yderst beskedent.

Foreningen driver et begravnelsesbureau, hvilket giver den de nødvendige eksistensmidler.

Kremationsbevægelsen vokser jævnt og støt, og kommunerne er selv initiativtagere til og direkte interesserede i opførelse af krematorier, af hvilke Norge nu har 18, hvoraf to blev indviede i 1956. Det ene var i Larvik, en lille købstad på 14.300 indbyggere. Bygeomkostningerne beløb sig til 1.040.000 norske kroner, hvoraf de 512.000 var bidrag fra private institutioner og fra nabokommuner. To af de norske krematorier er som de eneste i verden kirkekrematorier.

Ialt blev 5375 kremerede, hvilket svarer til 18,2 % af de afdøde. I byen Hamar var procenten helt oppe på 81,4, og i 6 byer var den over 50.

I en lang række byer er krematorier dels under opførelse, dels under forberedelse.

Holland. Den ældste af de to hollandske foreninger, Vereniging voor Facultatieve Lijkverbranding, den der i forvejen ejer de to store krematorier i Velsen og Dieren, har indkøbt en stor grund i nærheden af Groeningen for der at opføre Hollands tredje krematorium, der ligesom de andre skal være af store dimensioner. Året bragte en lille stigning på 90 kremationer, hvorved man nåede op på ialt 2547. Det beskedne tal må ses på baggrund af, at modstanden i Holland endnu i dag er større, end den var ved starten hos os for 75 år siden.

Belgien. I det næsten rent romersk-katholske Belgien er vilkårene endnu langt vanskeligere end i Holland. Der er 2 små foreninger med henholdsvis 4000 og 1600 medlemmer, og der er intet samarbejde mellem dem. Tryksager og meddelelser til medlemmerne må fremsendes i lukkede kuverter og uden afsenderadresse, for at naboerne ikke skal opdage medlemsskabet, da de ellers ville løbe fare for at blive generede og forfulgt på forskellig vis.

I Uccle ved Bruxelles ligger Belgiens eneste krematorium. Det ejes og drives af et privat selskab, og da der kun finder ca. 200 brændinger sted om året, må taksterne nødvendigvis være meget høje.

De internationale forbindelser.

Takket være professor Sechers store interesse for og arbejde i den internationale union og vel også takket være vort lille lands fine placering i ligbrændingssagen har Danmark en ganske god anseelse i det internationale samkvem, og der er vel ingen tvivl om, at vi uden at overvurdere den praktiske betydning heraf naturligt bør deltage i de internationale foranstaltninger. Sommeren 1956 har haft to sammenkomster, begge i Stockholm, den ene i slutningen af juli, den anden i slutningen af august. Den første var interskandinavisk og for så vidt ganske af privat natur, idet man også tidligere havde haft sådanne kontaktmøder i Skandinavien, og man vil sandsynligvis fortsætte dem regelmæssigt i fremtiden. Fra Danmark deltog Henry Larsen, Pelle, Pernov og undertegnede, mens Magnus Lund ved sygdom blev forhindret i at være med. Der blev drøftet emner som krematoriebyggeri (store eller små krematorier), muligheden for at benytte indviede kapeller til andre end dem, der hører til kirken, det nordiske samarbejdes former og udveksling af erfaringer rent organisationsmæssigt. Der er adskillige forskelle i de nordiske landes opbygning af ligbrændingsforeningerne, så vi kan altid lære en del af hinanden og tillige erfare, at der let bygges et venskab op mellem skandinaver.

Det andet møde var det såkaldte General Councils møde, som bestod i delegerede fra de lande, der er tilsluttet den internationale union. Ved den lejlighed havde bestyrelsen bedt mig om at repræsentere Danmark. Det væsentlige ved dette møde var at planlægge den internationale kongres, som skal finde sted i Schweiz i august 57. Bortset fra selve samværet med kloge og særprægede mennesker fra de andre lande ligger værdien ved de internationale møder sikkert i, at de om jeg så må sige overudviklede lande kan komme til at give de underudviklede en hånds-rækning. Med disse ord mener jeg naturligvis ikke noget nedsættende, men tænker på den kendsgerning, at ligbrændingssagen står på forskelligt stade i de forskellige lande bl. a. betinget af religiøs konservatisme. Derfor kan det være en hjælp for de små foreninger at høre om de lande, hvor sagen har fundet et selvfulgeligt leje. Der drøftedes også økonomiske spørgsmål. – Jeg tænker her på de forskellige landes kontingenter til den internationale union. Det er vanskeligt at følge en ensartet praksis, da de forskellige landes organisatoriske og økonomiske omstændigheder er så uensartede. Man må derfor indtil videre blive ved et slags frivillighedens princip. Det vil altså sige, at de internationale forbindelser koster Dansk Ligbrændingsforening nogle penge hvert år, men indenfor rimelige grænser vil næppe nogen finde det urimeligt, at vi tager del i det internationale arbejde, og vi kan vel endda føje til, at med ligbrændingssagens høje standard i vort land har vi mulighed for at kunne yde bidrag til samtalerne med de andre lande. Det næste led i det internationale samarbejde bliver altså kongressen i Schweiz i august i år.

N. J. Rald.

Foreningens adresser.

København:

Hovedkontor: Nikolaj Plads 27. Kl. 9-17, lørdag kl. 9-14. Giro 3488.
Telf. 12653, 12672, helligdage kl. 9-12 kan ringes til 12653.

Distriktskontorer:	Blågårds Plads 8, telf. 12672.
Amagerbrogade 31, telf. 12555.	Frederikssundsvej 156, telf. Bella 1370.
Enghave Plads 12 - 14109.	Jyllingevej 41, telf. Damsø 2016.
Falkoner Allé 1, - 12663.	Bykildevej 2, telf. Valby 3519.
Nørrebrogade 118, - 12673.	Gentofte Kirketorv 19, telf. Gent. 2432.
Østerbrogade 27, - 14159.	Ulrikkenborg Allé 4, Lyngby, telf. 87 20 83.

Indmeldelser og kontingent modtages endvidere på følgende *sygekasse-kassekontorer* i yderdistrikterne:

Kontorvej 8, Buddinge, telf. Søborg 8485.
Hyldegårds Tværvvej 13, telf. Ordrup 2525.
Rødovrevej 95, Rødovre, telf. 70 18 60.
Carl Blochs Allé 7, Søborg, telf. Søborg 963.
Højvangsvej 27, Glostrup, telf. 96 03 14.
Tornerosevej 3, Herlev, telf. 94 00 84.

Aabenraa: Kirkeplads 7, telf. 2 22 59. Kl. 9-12 og 14-17, lørdag 9-12.
Giro 37017. Forretningsfører: H. Hunger.

Aalborg: Strandvejen 1, telf. 2 17 77. Kl. 9-16.
Giro 45648. Forretningsfører: Sv. Jensen.

Århus: Store Torv 5, telf. 2 58 95. Kl. 10-15, fredag 10-18, lørdag 10-13.
Giro 40747. Forretningsfører: Martin Jensen.

Esbjerg: Finsensgade 3, telf. 1980. Kl. 12-14 samt fredag kl. 18-19.
Bisættelser, telf. 422, hvis 1980 ikke svarer.
Giro 7158. Forretningsfører: N. Laursen.
Varde: Landsretssagfører Leif Oldager, telf. 92.

Fredericia: Jernbanegade 29, telf. 799. Kl. 16-18.
Giro 42748. Forretningsfører: Fru H. Andersen.

Frederikshavn: Lodsgade 4, telf. 868. Kl. 12-14, undtagen onsdag.
Giro 35628. Forretningsfører: A. Jønsson.

Helsingør: Stjernegade 5, telf. 21 11 83. Kl. 11-13 samt fredag 17-18.
Giro 35039. Forretningsfører: C. V. A. Müllertz.

Hillerød: Helsingørsgade 27, telf. 1008. Kl. 9½-14½, fred. 9½-18.
lørd. 9½-12. Giro 51697. Forretningsfører: K.-B. Larsen.

Hjørring: Østergade 32, telf. 1003. Kl. 12-15 samt fredag 17-19.
Forretningsfører: J. Møller Sørensen.

Holbæk: Strandgade 16, telf. 265.
Giro 12645. Forretningsfører: Fru Gerda Pedersen.

Horsens: Kongensgade 2, telf. 2 40 50. Kl. 11-17, lørdag kl. 11-14.
Giro 37656. Forretningsfører: Jacob Christensen.

Kolding: Rendebanen 3, telf. 2010 m. omstilling til kassereren. Kontortid 9½-12 samt fredag 17-18. (Kassereren privat: Slotsallé 1, telf. 1001).
Giro 19338. Kasserer: C. Svane.

Køge: Vestergade 23, telf. 246. Kl. 11-14 undt. lørdag. Anden tid efter aftale. Giro 83051. Forretningsfører: H. Rømeling.

Middelfart: Vesterløkke Allé 16, telf. 853. Kl. 18,30-19,30. Giro 67495.
Forretningsfører Carl Petersen.

Nykøbing F.: Jernbanevej 6, telf. 85 18 48. Kl. 9-12, 14-16. Helligdage kl. 10-11, telf. 85 18 48. Giro 84983. Forretningsfører: S. Lauridsen.

Næstved: Riddergade 7, telf. 233. Kl. 11-13 samt fredag kl. 17-19.
Giro 41569. Forretningsfører: M. V. Nielsen.

Odense: Søndergade 18, telf. 8132. Kl. 10-14 samt fredag kl. 18-19, lørdag kl. 10-13. Søn- og helligdage kl. 11½-12.
Giro 40235. Forretningsfører: Fru P. Sønnichsen.

Randers: Rådhusstræde 7, telf. 2945. Kl. 10-16, lørdag 10-12.
Giro 82678. Forretningsfører: A. Juul Møller.

Roskilde: Kildehusvej 40, telf. 1840. Kl. 16-17 undt. lørdag.
Giro 55638. Forretningsfører: G. Wahrén.

Rønne: Pingels Allé 17, telf. 74. Kl. 11–12 samt tirsdag og fredag 18–19.
Giro 14738. Forretningsfører: E. Juul Nielsen.
Allinge: A. Mauritsen, kiosken, telf. Allinge 142.
Hasle: Cyklehandler Erik Larsen, telf. Hasle 60.
Klemensker: Købmand Samuelsen, telf. Klemensker 22.
Snogebæk: Købmand E. Dam, telf. Poulsker 33.

Silkeborg: Rolighedsvej 31, telf. 1921. Kl. 17–18, undt. lørdag. Giro 48700.
Dødsfald kan anmeldes når som helst.
Forretningsfører: N. Kjeldsen Mikkelsen.

Slagelse: Sct. Knudsgade 5, telf. 1397. Kl. 10–12 og 13–14, fredag 10–12 og 17–19. Giro 8067. Forretningsfører: O. K. Larsen.
Krematoriet, telf. 719.
Ringsted: Forretningsfører E. W. Beinov, Sjællandsgade 31, telf. 1403 og 174.
Korsør: Forretningsfører G. Marott, Nygade 32, telf. 960.

Struer: Ringgade 108, telf. 335. Kl. 12–14. Giro 12143.
Forretningsfører: G. Christensen.

Svendborg: Vestergade 3, telf. 1650. Kl. 10–11 og 16–18, lørdag 10–13.
Giro 18830. Forretningsfører: O. Johansen.

Sønderborg: Bjerggade 5, telf. 1952. Svares ikke, telf. 1641. Giro 74037.
Forretningsfører: Frk. A. Jessen.

Vejle: Dæmningen 48, telf. 411. Kl. 16–18, undt. lørdag.
Forretningsfører: Fru Erna Møller.

Viborg: Dumpen 16, telf. 734. Kl. 9–17. Giro 78702.
Forretningsfører: G. Marthinsen jun.

Ordning af bisættelser.

I København ordnes bisættelser i *Bispebjerg, Søndermark, Sundby og Mariebjerg krematorier* ved henvendelse til nedennævnte kontorer:
Hovedkontoret: Nikolaj Plads 27, telf. 12653, 12672 og 11746.
Helligdage kl. 9–12 kan ringes til 12653.

Distriktskontorerne:
Amagerbrogade 31, telf. 12555. Nørrebrogade 118, telf. 12673.
Enghave Plads 12, telf. 14109. Østerbrogade 27, telf. 14159.
Falkoner Allé 1, telf. 12663. Gentofte Kirketorv 19, telf. Gent. 2432.

For provinsafdelingernes vedkommende anmeldes dødsfald til den lokale afdelings kontor (se adresser og telefonnumre side 72).

Det pågældende kontor ordner de i anledning af ligbrænding nødvendige attester og foretager anmeldelse til kirkesogn, skifteret, begravelsesvæsen o.s.v. Med kontoret træffes aftale om kiste, ligtransport, bisættelse, urneanbringelse m.m.

Krematorier findes i følgende provinsbyer: *Aabenraa, Aalborg, Århus, Esbjerg, Helsingør, Hjørring, Holbæk, Horsens, Kolding, Køge, Nakskov, Nykøbing F., Næstved, Odense, Randers, Rønne, Silkeborg, Slagelse, Struer og Svendborg.*

Sørgehøjtideligheden foregår som regel i *krematoriesalen*, men der er dog intet til hinder for, at den kan foregå i *hjemmet*, i et *hospitalskapel*, i et *forsamlingslokale* eller i en *kirke*, og foreningen er også i disse tilfælde behjælpelig med arrangementet. Hvis det ønskes, kan ligbrændingen foretages uden forudgående højtidelighed.

Askeurner kan nedgraves på enhver kirkegård i landet.

Endvidere kan askeurner nedgraves på privat grund (f.eks. i park eller have) eller nedsænkes i havet, for så vidt der foreligger et bestemt udtalt ønske fra den pågældende selv. Tilladelse hertil må dog indhentes hos justitsministeriet.

Alle nærmere oplysninger om
bisættelse, ligbrænding, urneanbringelse m. m.

fås ved henvendelse til foreningens kontorer.
(Se foranstående adresser og telefonnumre.)

Angående indmeldelse.

Medlemmer optages i enhver alder. Foreningen har følgende 3 former for medlemsskab:

1. Forsikringsafdelingen for personer under 60 år. Præmien er efter alderen ved indmeldelsen 3 - 7 - 11 - 20 kr. pr. år.
2. Kontingentklassen, hvor medlemmer optages uden hensyn til alder og helbred. Kontingentet — mindst 2 kr. pr. kvartal — fradrages i udgifterne til ligbrænding.
3. Ekstraordinære klasse — uden forsikring og opsparing. Kontingent 2 kr. årlig i 10 år. Man sikrer sig her foreningens assistance ved ligbrændingens ordning til de for medlemmer gældende takster.

Benyt blanketten side 77 til indmeldelse. Flere blanketter sendes gerne fra foreningens kontor, hvor alle nærmere oplysninger fås.

Bemærk:

De lave medlemspriser opnås kun, når ligbrændingen ordnes af foreningen.

Dødsfald må derfor uopholdelig anmeldes til et af foreningens kontorer, evt. pr. telefon, hvor der træffes aftale om levering af kiste, kørsel, bisættelse m.m. (Se nærmere side 75).

BEGÆRING om optagelse i Dansk Ligbrændings- forening		Til foreningens notater: Medl. kl. nr. Till. fors. nr. indm. pr. / 195 K. / P. I Kfr.	
1	Hr./Fru/Erk.	Livsstilling:	
2	Fulde navn: (kaldenavn understreges)		
3	Bopæl:		
4	Født den: / 18 19	Alder: år	
5	Lider De, Dem bevidst, af nogen sygdom eller svækkelsestilstand? (herunder følger af tidl. sygdomme)		Besvares kun ved tegning af forsikring
6	Har De i de sidste 3 år været under lægebehandling og i så fald for hvilke sygdomme?		
7	I hvilken medlemsklasse ønskes indmeldelse? ☐ Forsikringsklassen - forsikringssum 250 kr. antal tillægssforsikringer à 125 kr. ☐ Kontingentklassen (8 eller 20 kr. pr. år). ☐ Ekstraordinære klasse		
8	Kontingentet ønskes betalt: ☐ helårlig ☐ halvårlig ☐ ☐ een gang for alle		
Undertegnede erklærer, at jeg frafalder ethvert krav på Dansk Ligbrændingsforening, dersom det før eller efter min død kan bevises, at ovenstående ikke er i fuld overensstemmelse med sandheden. Jeg bestemmer herved, at mit lig skal brændes. Denne bestemmelse kan kun omstødes af mig selv ved skriftlig erklæring. den 195			
Egenhændig underskrift			

REGLER FOR INDMELDELSE

Forsikringsklassen.

I foreningens forsikringsklasse optages enhver rask person under 60 år. Betalingen retter sig efter alderen ved indmeldelsen og erlægges **enten** som årlig præmie **eller** en gang for alle:

	Alder ved indmeldelsen	Præmie-betalingstid	Årlig præmie	Tilsvarende engangsindskud
E	0-17 år	27 år	3,00 kr. til 18. år 7,00 kr. fra 18. år	80 kr.
F	18-34 år	27 år	7,00 kr.	110 kr.
G	35-49 år	23 år	11,00 kr.	160 kr.
H	50-59 år	15 år	20,00 kr.	210 kr.

I indskud betales 2 kr. Personer under 18 år betaler dog intet indskud. Præmierne er beregnet efter en forsikringssum på 250 kr.

Medlemsrettighederne træder straks i kraft for de medlemmer, der har betalt en gang for alle, for de øvrige medlemmers vedkommende et år efter optagelsen. Når ligbrændingen ordnes af foreningen, yder denne følgende: 1) indenbys ordning af de nødvendige anmeldelser og attester, 2) levering af brændingskiste, nedlægning i denne og indenbys transport til krematorium, 3) ligbrændingen og 4) en alm. askeurne.

Udgifter, der overstiger den fastsatte sum, betales ikke af foreningen, men hertil kan tegnes en eller flere **tillægsforsikringer** à 125 kr. efter nedenstående skala:

	Alder ved tegningen	Præmie-betalingstid	Årlig præmie	Tilsvarende engangsindskud
TM	0-17 år	30 år	1,40 kr. til 18. år 3,00 kr. fra 18. år	40 kr.
TA	18-34 år	30 år	3,00 kr.	55 kr.
TB	35-49 år	20 år	5,00 kr.	80 kr.
TC	50-59 år	16 år	8,00 kr.	100 kr.

Kontingentklassen.

I kontingentklassen kan enhver optages — **uden hensyn til alder og helbred** — mod et årligt kontingent af 8—20 kr. — I indskud betales 2 kr.

Foreningen besørger de fornødne foranstaltninger ved bisættelse og ligbrænding. Det indbetalte kontingent fradrages i udgifterne.

Ekstraordinære klasse.

Som ekstraordinært medlem kan enhver optages mod et kontingent af 2 kr. årlig i 10 år eller 15 kr. en gang for alle. — I indskud betales 2 kr.

Også for disse medlemmer besørger foreningen alle med bisættelse og ligbrænding forbundne foranstaltninger. Udgifterne hertil dækkes af de efterladte.

Ved indmeldelse indleveres denne begæring i udfyldt stand til et af foreningens kontorer. Samtidig betales indskud og kontingent. Indsendes begæringen pr. post, vil en postopkrævning på indskud og kontingent + porto blive tilsendt, hvorefter følger medlemskort og vedtægt.

Til indmeldelse af børn benyttes særlig blanket.

Nærmere oplysninger fås på Dansk Ligbrændingsforenings kontorer (adresser — se beretningens side 72).